

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Naturklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

NATURKLAGENÆVNET>

03 OKT. 2001

J.nr.: 97-111/700-0006

Afgørelse

i sagen om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø- området.

(en del af det område, der blev fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal, Århus Kommune).

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 29. marts 2001 truffet afgørelse om ændring af en del af fredningsbestemmelserne for arealer i Århus Ådal. Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus Kommune omfattede i alt ca. 370 ha.

Det område, hvor der skal gælde nye fredningsbestemmelser, udgør ca. 208 ha og afgrænses af den omkring 1960 etablerede Århus Å-kanal, Søndre Landkanal, Søskovvej og Holmbæksvej.

Fredningssagen er rejst den 1. juli 1999 af Århus Kommune og Århus Amt.

Forud for sagens rejsning er der i 1997 udarbejdet en projektbeskrivelse, der detaljeret beskriver de jordarbejder, ændringer af tekniske anlæg og anlægsarbejder i øvrigt, der ønskes gennemført.

De nye fredningsbestemmelser har til formål at give mulighed for at gennemføre en naturgenopretning af Årslev Engsø-området, herunder at lede Århus Å og Lyngbygård Å ned i ådalens bund fra det nuværende kanalforløb langs ådalens bundens nordlige skrænt, at fjerne træ- og buskvækst i området, at etablere sø (Årslev Engsø) i de lavestliggende dele af området, at sikre og forbedre naturværdierne i området og at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området.

Ifølge fredningsbestemmelserne jf. § 7, pkt. e, må jagt udøves i henhold til jagtlovens bestemmelser, dog at jagt på søen ikke er tilladt. Efter § 5, pkt. c må der bl.a. ikke anbringes bådebroer i det fredede område.

Fredningsnævnet har på baggrund af en henvendelse fra Århus Amt om præcisering af bestemmelsen vedrørende jagt på søen, der ikke indgik i det forslag, der blev fremlagt på det offentlige møde i september 1999, udtalt, at der under voteringen var enighed om, at bestemmelsen skulle forstås således, at der er forbud mod jagt fra båd på søen.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af 4 lodsejere, Århus Kommune, Århus Amt og Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdelingen i Århus Amt så vidt angår forbudet mod jagt på søen. Klagen fra Dansk Ornitologisk Forening er indkommet for sent.

Klage

Lodsejerne og Århus Kommune og Århus Amt har nedlagt påstand om, at forbudet mod jagt på den nye Årslev Engsø sø jf. afgørelsens § 7, pkt. e. udgår af fredningen.

Lb.nr. 51, Hardy Rosberg Mogensen, ejer af Aarslevgård, har anført, at 17 ha af ejendommens landbrugsjord vil komme til at ligge midt i og på nordsiden af den planlagte sø, såfremt projektet gennemføres. Jagten på ejendommen er ved sidste ejendomsvurdering fastsat til 500.000 kr. Det var planen at købe jorden samt om muligt tilliggende lodder tilbage af amtet, idet ejendommen er en lystejeendom og jagten på søen ville være et vigtigt supplement. Tilbagekøb har været diskuteret med forvaltningens repræsentant, der har givet udtrykkelig garanti for, at jagtretten på ejendommen bevares.

Klageren ønsker ikke at deltage i fremtidige forhandlinger om salg, køb eller jordfordeling af berørte områder, såfremt forbudet mod jagt på søen opretholdes og henleder opmærksomheden på, at amtet har givet udtryk for, at den planlagte etablering af Årslev Engsø ikke vil kunne gennemføres, dersom en større lodsejer ikke ønsker at afgive sin jord og at det af afgørelsens indledning fremgår, at gennemførelsen af projektet er betinget af forhandlinger med lodsejerne.

Såfremt forbudet mod jagt på søen udtages af fredningen, har klageren nedlagt påstand om, at forbudet i fredningens § 5, pkt. c mod etablering af bådebroer ophæves.

Lb.nr. 63, Henning Ibsen Sørensen, ejer af matr.nr. 7af Årslev, har som begrundelse for sin påstand om, at jagt på den ny Årslev Engsø bør tillades, anført, at jagt er tilladt på Brabrand Sø. Det er klagerens vurdering, at jagt på søen ikke er i strid med fredningens formål.

Lb.nr. 67, Henning Kjeldsen har på vegne af Inga Kjeldsen, ejer af matr.ne. 10a Årslev, bl.a. anført, at der ikke er nogen biologisk eller miljømæssig begrundelse for forbudet mod jagt. Der har ikke de sidste mange hundrede år været en sø men græsningsenge i området. Klageren henviser til vedlagt kortmateriale. Projektet Årslev Engsø er udarbejdet for at tilgodese Vandmiljøplan II.

Klageren har endvidere oplyst, at kommune og amt inden fredningsafgørelsen af 29. marts 2001 har indgået handler og aftaler på baggrund af et tidligere fremsendt fredningforslag, der ikke indeholdt et forbud mod jagt på søen. På baggrund heraf er det klagerens vurdering, at forbudet ikke er juridisk holdbart.

Lb.nr. 1, Jesper Madsen, ejer af Constantinborg Gods, har anført, at der ikke før fredningsafgørelsen har været lagt op til et forbud mod jagt på den nye Årslev Engsø. Klageren anser forbudet for problematisk. For det første sker der en væsentlig indskrænkning af råderetten over det areal, som ejerne påregner at tilbagekøbe. For det andet vil det nærmest være umuligt at håndhæve forbudet om jagt på en meget lavvandet sø med varierende vanddybde, såfremt man ikke også forbyder jagt i bredzonen. For det tredje synes et forbud unødvendigt, når man iagttager fuglelivet på Brabrand Sø, hvor der drives jagt efter gældende regler.

Århus Kommune og Århus Amt har anført, at man i fællesskab har fremsat forslag til nye fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området. Formålet er at give Århus Kommune og Århus amt mulighed for at gennemføre en naturgenopretning af området efter bestemmelserne om etablering af vådområder i Vandmiljøplan II jf. Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 966 af 16. december 1998 om kriterier for tildeling af økonomiske midler til genopretning af vådområder, samt bekendtgørelse nr.

967 af 16. december 1998 om amtsrådenes beføjelser ved genopretning af vådområder.

Der er meddelt tilsagn om midler til projektets gennemførelse efter Vandmiljøplan II og Århus Kommune og Århus Amt har afsat midler til projektets gennemførelse. Budgettet er baseret på fredningsforslaget og det tilhørende detailprojekt.

Århus Amt forestår forhandlingerne med de berørte lodsejere om erstatning. Gennemførelsen af fredningsforslaget har derfor ikke økonomiske konsekvenser i fredningssagen. Fredningsforslaget skal således alene åbne mulighed for, at projektet kan gennemføres, såfremt Århus Amt kan få de nødvendige frivillige aftaler med lodsejerne.

Der er igangsat 2 jordfordelinger i området med skæringsdato henholdsvis 1. september 2001 og 1. september 2002. Jordfordelingerne som forløber planmæssigt, er foretaget med udgangspunkt i bestemmelserne i forslaget til nye fredningsbestemmelser.

Under fredningsforslagets §7, pkt. e jagt, har sagsrejserne alene anført at "Jagt må udøves i henhold til jagtlovens bestemmelser."

Århus Kommune og Århus Amt har foreslået denne bestemmelse af følgende årsager:

Der er ikke bestemmelser omkring jagt i de hidtidige fredningsbestemmelser for området af 27. oktober 1983.

Regulering af jagten udover jagtlovens bestemmelser vurderes ikke at være nødvendig for opfyldelse af vådområdeprojektets formål.

Vådområdeprojekter efter vandmiljøplan II skal gennemføres på overvejende frivillig basis. Det er et udtalt ønske fra flere lodsejere, at retten til jagt bevares.

Indskrænkning i muligheden for at udøve jagt vil indebære yderligere omkostninger til erstatning. Omkostningerne afholdes fuldt ud af sagsrejserne.

Sagsrejserne finder indledningsvis, at tilføjelsen " dog at jagt på søen ikke er tilladt" er uklar og dermed vanskelig at administrere. Der er således tvivl om bestemmelsen alene sigter mod, at jagt er forbudt fra båd eller om den indbefatter et totalt forbud mod jagt over selve søfladen. Fredningsnævnet har efterfølgende telefonisk meddelt, at bestemmelsen alene omfatter jagt fra båd.

De nye fredningsbestemmelser har til formål at give mulighed for at gennemføre en naturgenopretning af Årslev Engsø-området, herunder at sikre og forbedre naturværdierne i området og at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området. Naturgenopretningen vil resultere i dannelse af et antal nye biotoper for både planter og fugle. Det vurderes, at området vil få stor betydning for de fuglearter, der i levevis er specielt knyttet til enge, rørskove og næringsrige, lavvandede søer. En række af disse fugle findes allerede ved den nærliggende Brabrand Sø, men deres vilkår fremmes ved naturgenopretningen.

Der er i dag ingen restriktioner for jagtudøvelsen efter den gældende fredningskendelse fra 1983. Jagten er i dag formentlig rettet mod dyrearter i det åbne land som hare, fasan og råvildt. Sagsrejserne er ikke bekendt med, at der har været problemer med udøvelsen af jagten i området under de nuværende forhold, hverken i forhold til den naturlige betydning eller i forhold til den rekreative anvendelse af området. Der har tidligere i slutningen af firserne været konflikter omkring jagten ved Brabrand sø. Konflikterne omhandlede primært problemer i forhold til den rekreative anvendelse af området. Der er dog ikke foretaget lovgivningsmæssige begrænsninger i jagten i dette område, men der er sket frivillig tilpasning af jagten på de kommunalt ejede arealer. Århus kommune og Århus Amt har ikke siden haft klager over jagtudøvelsen i området. Det skal i den forbindelse bemærkes, at den rekreative anvendelse af Årslev Engsø-området ikke forventes at overstige den nuværende anvendelse af Brabrand Sø-området.

Ved etableringen af Engsøen ændres naturgrundlaget i området, og livsbetingelserne for fuglelivet forbedres. Det kan dog ikke afvises, at jagt vil have en vis forstyrrende effekt på det kommende fugleliv. Da der alene er tale om forbud mod jagt fra båd, og da jagt fortsat vil være tilladt omkring hele søen, et det sagsrejsernes opfattelse, at bestemmelsen ikke vil reducere forstyrrelsen væsentlig. Erfaringerne fra den nærliggende Brabrand Sø viser også, at der her er et rigt og varieret fugleliv, selv om der drives jagt i området.

Århus Kommune og Århus amt har ikke haft mulighed for at komme med bemærkninger til tilføjelsen vedrørende forbud mod jagt på søen, uanset at bestemmelsen sandsynligvis vil resultere i, at projektet ikke kan gennemføres og fredningsforslaget dermed ikke realiseres, idet projektet overvejende skal gennemføres ved frivillige aftaler, jf. bestemmelserne i vandmiljøplan II. Såfremt projektet alligevel gennemføres, vil bestemmelsen resultere i væsentlig øgede udgifter til erstatning.

På baggrund af ovenstående redegørelse finder Århus Kommune og Århus Amt, at naturgenopretningen utvivlsomt vil forbedre naturgrundlaget og de rekreative værdier i området og at dens formål kan opfyldes uden særlige begrænsninger i jagtrettighederne. Da fastholdelse af bestemmelsen med stor sandsynlighed vil resultere i, at naturgenopretningen ikke kan gennemføres, skal Århus Kommune og Århus Amt på det kraftigste påberåbe sig, at den tilføjede bestemmelse om forbud mod jagt på søen fjernes fra fredningskendelsen og at teksten fra sagsrejsernes fredningsforslag stadfæstes.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 12 medlemmer. Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Henning Grove, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen og Poul Søgaard.

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

Der er ikke bestemmelser om jagt for området i fredningskendelsen fra 1983.

De nye fredningsbestemmelser har til formål at give mulighed for at gennemføre en naturgenopretning af Årslev Engsø-området, herunder at sikre og forbedre naturværdierne i området og at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området.

Formålet og intentionerne med naturgenopretningen i Årslev Engsø-området vil kunne opfyldes med de gældende bestemmelser i jagtloven, og der findes således ikke at være behov for særlige begrænsninger i jagtrettighederne i området.

Naturklagenævnets afgørelse går herefter ud på, at forbudet mod jagt på Årslev Engsø jf. afgørelsens § 7, pkt. e udtages af fredningen, at forbudet mod etablering af bådebroer i det fredede område jf. afgørelsens § 5, pkt. c bibeholdes og at fredningsnævnets afgørelse i øvrigt stadfæstes.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen

Viceformand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

FREDNINGSNÆVNET>

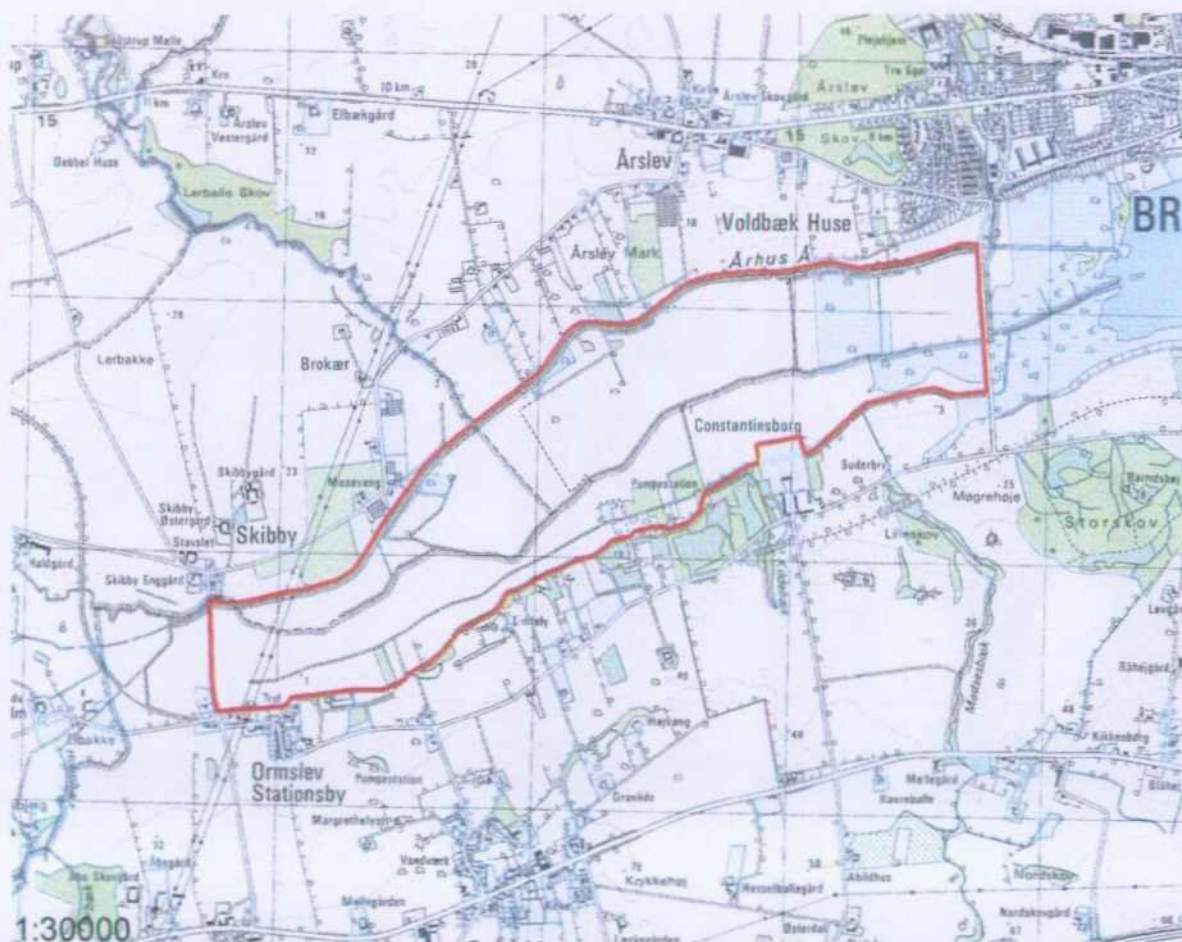
vedr.

ÆNDREDE FREDNINGSBESTEMMELSER

for

ÅRSLEV ENGSØ-OMRÅDET

(en del af området, der blev fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus Kommune.)

30 MRS 2001

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12

8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

29/03-01

Vedr. j.nr. 73/1999 - Årslev Engsø i Århus Ådal.

Vedlagt fremsendes Fredningsnævnets afgørelse vedrørende ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området.

Opmærksomheden henledes på side 9 i afgørelsen, hvorefter de ændrede bestemmelser først træder i kraft på det tidspunkt, hvor påbegyndelsen af projektet til etablering af Årslev Engsø iværksættes.

Fredningsnævnet skal ikke tage stilling til erstatninger.

Vedrørende klagevejledning henvises til side 18 i afgørelsen.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Ad. 2001 12/12 0013

I.

Indledning:

I juli 1999 har Århus Kommune og Århus Amt rejst fredningssag til ændring af en del af fredningsbestemmelserne for arealer i Århus Ådal, Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983, omfattende i alt ca. 370 ha., om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus kommune.

De nye fredningsbestemmelser har til formål at give mulighed for at gennemføre en naturgenopretning af Årslev Engsø-området, herunder

- at lede Århus Å og Lyngbygård Å ned i ådalens bund fra det nuværende kanalforløb langs ådalsbundens nordlige skrænt,
- at fjerne træ- og buskvækst i området
- at etablere en sø (Årslev Engsø) i de lavestliggende dele af området,
- at sikre og forbedre naturværdierne i området og
- at gennemføre foranstaltninger der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området.

Området, hvor der skal gælde nye fredningsbestemmelser, udgør ca. 208 ha og afgrænses af den omkring 1960 etablerede Århus Å-Kanal, Søndre Landkanal, Søskovvej og Holmbækvej.

Forud for sagens rejsning er der i 1997 udarbejdet en projektbeskrivelse, der detaljeret beskriver de jordarbejder, ændringer af tekniske anlæg og anlægsarbejder i øvrigt, der ønskes gennemført.

I forslaget hedder det bl.a.:

" Områdets nuværende tilstand.

Årslev Engsø-området er i dag en del af et kunstigt afvandet landvindingsområde på ca. 210 ha, Årslev-Ormstrup Landvindingslag, der blev etableret i forbindelse med gennemførelsen af et afvandingsprojekt for ådalen omkring 1960.

En forudsætning for at afvandingen dengang kunne gennemføres var, at Århus Å's strækningssvist snoede løb blev forlagt fra ådalens bund til en kanal nord for området, langs foden af ådalens nordlige skrænt.

Ådalens nordlige skrænter afdrænes i dag til denne Århus-Å-kanal, men de sydlige skrænter afdrænes til Søndre Landkanal, der løber langs foden af ådalens sydlige skrænt fra Ormslev Stationsby til Brabrand Sø.

For at opnå mulighed for intensiv landbrugsdrift af arealerne omfattet af landvindingslaget er grundvandstanden i ådalens bund sænket ved etablering af et system af drænelinger og -grøfter, hvorfra vandet pumpes op i Århus-Å-kanalen.

Den brugsmæssige effekt af disse landvindingsforanstaltninger er imidlertid faldende. En registrering af ådalsbundens udnyttelse i 1989 viste således, at kun 54 % af arealerne var i landbrugsmæssig omdrift mens 20% var udlagt i vedvarende græs og de sidste 26 % var udyrket (permanent braklagt), bevoksning o.a. På grundlag af besigtigelser, tolkning af luftfotos og kort over området viste en opfølgende undersøgelse i sommeren 1996 en yderligere ekstensivering af områdets udnyttelse, idet arealerne i omdrift nu udgjorde knap halvdelen af arealerne, mens andelen af ikke landbrugsmæssigt anvendte arealer udgjorde over 30 %.

En væsentlig årsag til den aftagende udnyttelse af arealer er ændringer i topografien og jordbundsforholdene - ændringer der er en direkte følge af de gennem tiden gennemførte afvandingsprojekter i ådalen. Registreringen i 1989 viste således, at der i perioden fra 1930 til 1989 var sket en sætning af jordoverfladen på mellem ½ og 2 meter på 79 % af arealerne, og at sætningen på over halvdelen af disse arealer var større end 1 meter. Sætningerne skyldes dels en konsolidering (sammenpresning) og dels en biologisk nedbrydning af organiske partikler i jorden (forbrænding eller mineralisering). De største sætninger registreredes derfor i landvindingsområdets østlige, sydlige og centrale dele, hvor jordbundens organiske indhold er størst. Udviklingen lader formode, at der stadig sker mineralisering af den organiske jord.

Resultatet er, at jordoverfladen i dag ligger under det naturgivne grundvandsspejl i store dele af landvindingsområdet.

Områdets fremtidige tilstand.

Undersøgelser viser, at der i søområder og våde enge sker en meget stor denitrifikation af tillædt nitrat, idet nitraten ved naturens egne processer omdannes til uskadelig luftformig kvælstof.

Derfor vedtog Folketinget i 1998 en lov - VandMiljøPlan II (VMPII) - med det formål at fremme (gen-)etableringen af sådanne områder. Da Årlev Engsø-området er ideelt til opfyldelse af lovens formål har Århus Amt udpeget området, blandt andre, som et potentielt VMPII-område mhp. gennemførelse af en naturgenopretning som beskrevet i "Årlev Engsø-detailprojekt" fra 1997. På denne baggrund har staten meddelt tilsagn om tilskud til etableringen af Årlev Engsø.

Naturgenopretningen af Årlev Engsø-området vil resultere i en markant ændring af ådalens udnyttelse og landskabelige fremtræden, idet ådalsbunden, og dermed Årlev Engsø,

vil blive en integreret del af det samlede Århus Å-vandløbssystem.

Den ændrede udnyttelse af arealerne skal gennemføres efter forhandlinger med lodsejerne, og kan f.eks. indebære arealovertagelser, jordfordeling og/eller erstatninger. Disse forhold forudsættes afklaret, og udgifterne i forbindelse hermed afholdt, ved Århus Amts forhandlinger med de enkelte lodsejere om naturgenopretningens gennemførelse efter vilkårene for VandMiljøPlan II - projekter m.v. - hvorfor gennemførelse af nærværende fredningsforslag ikke har økonomiske konsekvenser.

Ved gennemførelse af naturgenopretningen i h.t. det foreliggende detailprojekt vil der danne sig en sø - Årslev Engsø - hvor jordoverfladen i dag ligger under det naturgivne grundvandsspejl. Søens vandstand vil indstille sig naturligt i forhold til vandstanden i Århus Å og Brabrand Sø med et middelvandspejl omkring kote 0,5 m DNN. Årslev Engsø vil blive en lavvandet sø på ca. 100 ha. med en gennemsnitsdybde på ca. 0,5 meter og en største dybde på ca. 1,25 meter.

Arealerne rundt om søen vil være engarealer, der i fremtiden primært vil kunne anvendes som ekstensive græsningsarealer.

De fugtigste, lavestliggende engarealer og de mest lavvandede dele af søen vil med tiden sandsynligvis blive bevokset med rørskovsplanter. Disse arealer vil kunne anvendes til høst af tagrør.

I løbet af få år ventes søen derfor at have en ca. 70 ha. stor, åben vandflade. Rørskoven vil tilsvarende have et areal på ca. 70 ha. mens de resterende arealer vil være våde enge.

Naturgenopretningens miljøeffekt.

Naturgenopretningen vil resultere i at vandløbssystemets "selvrensningsevne" forstærkes.

Det vurderes at naturgenopretningen vil resultere i en betragtelig kvælstoffjernelse fordi vandets opholdstid vil blive øget. Endvidere vil den genetablerede, naturlige vandløbsdynamik medføre, at en del af det materiale der transporteres med åerne aflejres på engene, når disse oversvømmes i perioder med stor vandføring. Herved vil der ske en tilbageholdelse af f.eks. partikulært fosfor fra jorderosion.

Den samlede miljøeffekt af naturgenopretningen vil være, at der fjernes både sand, organisk materiale og næringsstoffer fra vandløbssystemet, med forbedring af miljøforholdene i hele den nedre del af vandløbssystemet, herunder Brabrand Sø og Århus Bugt, til følge.

Naturgenopretningens natureffekt.

Naturgenopretningen vil resultere i dannelse af et antal nye biotoper for både planter og fugle.

Det vurderes at Årslev Engsø-området vil få stor betydning for de fuglearter, der i levevis er specielt knyttet til enge, rørskove og næringsrige, lavvandede søer. Blandt disse fuglearter findes mange truede arter, som enten er omfattet af EU's direktiv om beskyttelse af europæiske arter eller er på den danske "Rødliste" over truede arter. Selv om en række af disse fugle allerede findes ved Brabrand Sø vil deres vilkår fremmes ved naturgenopretningen. Endvidere er det sandsynligt, at arter der kun sporadisk optræder ved Brabrand Sø vil kunne etablere faste ynglebestande ved den mere uforstyrrede Årslev Engsø.

Det vurderes endvidere, at der, udover de udbredte tagrørsarealer, vil etablere sig en righoldig, blomstrende urtevegetation på de ekstensivt græssede, periodisk oversvømmede enge. Denne vegetation vil blive karakteriseret ved et højt artsantal, med relativt mange tokimbladede arter. Engene vil, trods den ekstensive driftsform, have en betydelig værdi som græsningsenge.

Naturgenopretningen vil øge naturværdierne i hele ådalen. Da naturindholdet ved Brabrand Sø og den nye Årslev Engsø ventes at ville forstærke hinanden vil et samlede naturrområdes status sandsynligvis hæves fra at være af national betydning til at være af international betydning.

Naturgenopretningens rekreative effekt.

Naturgenopretningen vil resultere i forbedrede rekreative værdier og muligheder i Årslev Engsø-området.

Det er indeholdt i projektet, at der kan etableres udsigtstårne med skiftende, (årstids-)relevante informationstavler og -udstillinger i de 2 tidligere pumpehuse. Stien rundt om Årslev Engsø-området skal opretholdes og forbedres ved opbygning af en stabil stibelægning. Parkeringsforholdene ved Søskovvej skal ligeledes forbedres. Endvidere vil der i tilknytning til p-pladsen være mulighed for at etablere et opholdsareal med borde, bænke og informationstavler på de tidligere depotarealer ved Søskovvej.

Det ventes at det store rekreative pres, der i dag er på området omkring Brabrand Sø, i et vist omfang vil fordele sig længere ud i ådalen. Denne udvikling vil sandsynligvis forstærkes yderligere ved realisering af den igangværende udbygning af stiforbindelserne gennem hele ådalen fra Århus til Ry og Silkeborg.

Naturgenopretningens fysiske tiltag.

Århus Å vil blive ført ud i Årslev Engsø-området i et slynget forløb. Dette sker ved at gennembryde den eksisterende dæmning umiddelbart øst for Holmbækvej ved Skibby. Til-

svarende vil Lyngbygård Å blive ført gennem Århus Å-kanalen og -dæmningen ud i Årslev Engsø-området. I Årslev Engsø-områdets nordøstlige ende vil der blive etableret et afløb til den nuværende Århus Å-kanal og videre til Brabrand Sø.

De mellemliggende dele af den nuværende Århus Å-kanal vil efter etablering af disse nye vandløbsstrækninger ikke længere have nogen overordnet funktion. De kan derfor fyldes op til niveau med de nordfor beliggende marker. Der er dog enkelte drænudløb i kanalen fra de nordlige ådalsskrænter. Disse dræn skal enten føres enkeltvis igennem den opfyldte kanal og kanaldæmningen for som åbne drængrøfter at løbe ud i ådalen, eller også skal kanalen opretholdes som en åben drængrøft med et antal afløb under dæmningen ud i engene. Der vælges strækningsvise løsninger efter aftale med de tilstødende lodsejere. I givet fald vil opfyldningen ske enten med tilkøbt materiale eller med materiale der afskrælles fra ådalsbunden i et maksimalt 0,2 meter tykt lag.

Tilsvarende vil Søndre Landkanal, bortset fra en knap 200 meter lang strækning umiddelbart vest for Constantinsborg, blive fyldt op med materiale fra det tilhørende dige. I nødvendigt omfang suppleres med materiale der afskrælles terrænet langs kanalen i et maksimalt 0,2 meter tykt lag. De sydfra tilløbende vandløb, Madses Bæk og Kildebæk, og eventuelle dræn m.m. vil blive forlænget til frit udløb i ådalsbunden uden niveauspring.

Vandløb, grøfter, kanaler og diger i Årslev Engsø-området fyldes op/placeres, således at de ikke vil være synlige over kote 0,24 m DNN. Materialet til opfyldningen afskrælles fra det tilstødende terræn i et maksimalt 0,2 meter tykt lag. For at sikre fri vandføring og faunapassage forlænges Århus Å's nyetablerede løb gennem det lidt højereliggende område i Årslev Engsø-områdets vestlige del.

Al eksisterende vedvegetation i Årslev Engsø-området fjernes. Dog undtages enkeltstående store Rødel langs den nye Årslev Engsø's sydlige og nordlige bredder og den vedvegetation som ejeren af Constantinsborg måtte ønske at bevare i tilknytning til godsets parkanlæg.

I det omfang eksisterende landbrugshegn i området ikke kan indgå i indhegning af fremtidige græsningsarealer fjernes de. Fremtidige græsningsarealer vil kunne indhegnes med sædvanligt landbrugshegn. Opstilling af lovbestemte læskure for kreaturer vil kunne ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Den eksisterende P-plads ved Søskovvej vil blive udvidet og forbedret ved at inddrage den tidligere arbejdsplads syd for den nuværende P-plads og ved at udføre en forbedret belægning i stabil grus med nedbankede håndsten til afmærkning af parkeringsbåse.

Den eksisterende cykel- og gangsti rundt om Årslev Engsø-området opretholdes som sådan. For at opnå en forbedring af stiens rekreative anvendelse vil dens standard strækningsvis blive forbedret ved opbygning af en ny, stabil stibelægning. Hvor de nye åløb

gennembryder den nuværende kanaldæmning udføres gangbroer, i princippet som den eksisterende bro ca. 40 m øst for Lyngbygård Å's udløb i den nuværende Århus Å-kanal. Den eksisterende gangsti tværs over ådalen nedlægges, idet dens nuværende forløb på en strækning vil blive dækket af Årslev Eng sø.

Der skal endvidere være mulighed for at etablere et ridespor rundt om Årslev Eng sø-området.

Der indrettes 2 udsigtstårne, et i det nordlige pumpehus ved Århus Å-dæmningen og et i det sydlige ved Søndre Landkanal. Bygningerne renoveres i robust form og indrettes med vinduesåbninger ud mod ådalen, med børneplatform og informationsplancher. Der laves adgangs-dæmninger med en stabil stibetlægning for adgang fra ådalens stisystem.

Sedimentdepoterne fra restaureringen af Brabrand Sø, beliggende i den østlige ende af Årslev Eng sø-området, indpasses i landskabet i forbindelse med projektet ved sammen-skubning, regulering og formgivning af terrænet/depoterne op til kote 1,8 m DNN i hjør-net mellem Århus Å-kanalen og Søskovvej..... Sedimentdepotets fremtidige front mod Årslev Eng sø vil blive justeret i forhold til mængden i depotet, der afsluttes med et anlæg på 1 : 10 ud mod søen og sikres med nedbrydelige organiske måtter.

I forbindelse med reguleringen skal det sikres, at der ikke efterfølgende vil ske frigivelse af f.eks. næringsstoffer til den nye sø.

På de arealer, der pt er depotarealer, men som fremtidig vil blive vanddækket af Årslev Eng sø, opnås dette ved at afgrave materiale indtil 0,2 meter under det omkringliggende terræn, for efterfølgende at erstatte dette med et 0,2 meter tykt lag udplaneret jord som membran. På søsiden af de fremtidige permanentdepoter opnås det ved ligeledes at ud-lægge en 0,2 meter tyk jordmembran inden pålægning af de nedbrydelige organiske måtter. Jorden til disse membraner afskrælles fra den tilstødende ådalsbund i et maksimalt 0,20 meter tykt lag.

Forhistoriske elementer og tekniske anlæg, så som stærkstrømsmast, kabelanlæg, bygninger og offentlige veje opretholdes og sikres efter konkret aftale med ejere og de relevante myndigheder. ".....

II.

Sagens behandling ved Fredningsnævnet:

Fredningsforslaget har været offentliggjort i Statstidende den 27. juli 1999, i Århus Stiftstidende den 23. juli 1999 og i Jyllands-Posten den 27. juli 1999.

Under sagens behandling har Fredningsnævnet bestået af adm.dommer Mogens Beier som formand, det amtsrådsvalgte medlem i Århus Amt, Børge Sundahl og det kommunevalgte medlem i Århus Kommune, Jan Fredin. Dommerfuldmægtig Anne Segato har fungeret som sekretær.

Den 29. september 1999 blev der afholdt offentligt møde, hvor der fra sagsrejserne blev forelagt nogle præciseringer/ændringer til forslaget. Blandt andet blev det tilkendegivet, at de foreslåede ændrede fredningsbestemmelser først skulle træde i kraft i forbindelse med påbegyndelsen af det foreslåede naturgenopretningsprojekt.

På det offentlige møde fremkom der indsigelser fra en række lodsejere, herunder fra Årslev-Ormslev Landvindingslag. På mødet blev det præciseret, at Fredningsnævnet ikke skal fastsætte erstatninger, men at disse spørgsmål skal afklares ved drøftelse mellem lodsejerne og repræsentanter for Århus Amt.

Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet projektet og fremsat forslag til korrektioner og ændringer af fredningsbestemmelserne.

Friluftsrådet anbefalede forslaget og fremkom med kommentarer til fredningsforslaget, herunder bl.a. med ønske om bevarelse af eksisterende sti til søbred, ønske om bål- og grillpladser ved opholdsarealer samt sejlads på søen.

Den 29. september 1999 foretog Fredningsnævnet besigtigelse af arealerne.

I Statstidende for den 23. oktober 1999 blev det bekendtgjort, at de foreslåede nye fredningsbestemmelser først skal træde i kraft i forbindelse med påbegyndelsen af det foreslåede projekt til etablering af Årslev Engsø.

Efterfølgende er det over for Fredningsnævnet oplyst, at der mellem Landvindingslaget og Århus Amt er opnået enighed om en procedure til fastsættelse af erstatninger i forbindelse med projektets gennemførelse.

Constantinsborg Gods har foreslået, at fredningsgrænsen for de ændrede bestemmelser flyttes uden om parkanlægget, da der er ønske om at genetablere den historiske del af haven. Herved vil 1 ha. udgå af forslaget, således at dette areal fortsat er omfattet af fredningskendelsen fra oktober 1983.

Dansk Ornitologisk forening, lokalafdelingen for Århus Amt, har anbefalet projektets gennemførelse, dog at mulighederne for jagt og sejlads bør begrænses.

Brabrand Lystfiskerforening har fremsendt bemærkninger til nævnet, idet Lystfiskerforeningen har meget stor interesse for projektet. Lystfiskerforeningen har fremsat nogle

kritiske bemærkninger til forslaget om etablering af en sø.

På et møde den 27. februar 2001 foretoges endelig votering. Der var i Fredningsnævnet enighed om nedennævnte afgørelse:

III.

Fredningsnævnets beslutninger:

Da de ændrede fredningsbestemmelser findes at tilføre området en større naturmæssig og landskabelig oprindelighed, variation og stabilitet, samt da de rekreative forhold i området ligeledes forbedres finder Fredningsnævnet, at nedennævnte fredningsbestemmelser skal være gældende for det foreslåede område, alt under forudsætning af, at spørgsmålene om jordfordeling/erstatning m.v. afklares indenfor rammerne af VandMiljøPlan II, og således at fredningsbestemmelserne for området skal være gældende fra det tidspunkt, hvor påbegyndelsen af projektet til etablering af Årslev Engsø iværksættes.

Fredningsnævnet finder, at en flytning af grænsen, så den går udenom parkanlægget som foreslået af Godset Constantinsborg, kan imødekommes.

Fredningsnævnet finder videre, at stien nævnt af Friluftsrådet bør opretholdes eller erstattes af en ny sti, der løber langs med Lyngbygård Å.

Fredningsbestemmelserne er ikke til hinder for, at Århus Amt etablerer et mindre areal til ophold i forbindelse med fugletårnet ved Constantinsborg.

Fredningsnævnet har ikke fundet grundlag for i afgørelsen at medtage særskilte bestemmelser vedrørende jagt, bortset fra en bestemmelse om, at jagt på søen ikke må finde sted.

Fredningsnævnet finder, at sejlads uden brug af motor og sejl bør kunne finde sted, idet der dog kan fastsættes regulerende bestemmelser af sådan færdsel.

Fredningsnævnet skal ikke under denne sag fastsætte erstatninger. Visse lodsejere har imidlertid under sagens behandling været repræsenteret af professionelle rådgivere, som overfor Fredningsnævnet har fremsat krav om tilkendelse af sagsomkostninger. Fredningsnævnet finder, at disse professionelle rådgivere på vegne af de pågældende lodsejere bør tilkendes et omkostningsbeløb for det arbejde, der vedrører fredningssagens behandling.

Landbrugets Rådgivningscenter, Skejby, har på vegne Årslev-Ormslev Landvindingslag begæret sig tillagt et beløb på 8.000 kr., ligesom advokat Jens Asbjørn Knudsen på vegne Årslev-Ormslev Landvindingslag og de lodsejere, der er omfattet heraf, har begæret sig

tillagt et beløb på 80.000 kr. med tillæg af moms.

Fredningsnævnet har besluttet at **tilkende Landbrugets Rådgivningscenter 8.000 kr. i sagsomkostninger**, og **advokat Jens Asbjørn Knudsen 52.000 kr.**, - alt på vegne de lodsejere, som de pågældende rådgivere repræsenterer.

De tilkendte omkostninger udredes af Staten, Århus Amt og Århus Kommune, hver med en tredjedel.

Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal er fortsat gældende, men ændres for det på **vedhæftede kort viste område**, hvor der fastsættes følgende bestemmelser:

§ 1.

Fredningens formål:

Fredningen har til formål at give mulighed for at genskabe den naturlige vandløbsdynamik i Århus Ådal. Da en del af området har "sat sig" som følge af afvanding, vil området genskabes som en kombination af meanderende (slyngende) vandløb, søområder og våde enge.

Fredningen skal give mulighed for at Årslev Engsø og dens omgivelser kan blive et smukt og indholdsrigt landskab med et varieret plante- og dyreliv.

Fredningen har endvidere til formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området.

Fredningen skal give mulighed for pleje af arealerne og for naturgenopretning udover selve etableringen af Årslev Engsø.

Fredningen skal give mulighed for at bibeholde afvandingsbassinerne på matr.nr. 13 r og 13 x Årslev by, Sdr. Årslev, dog således at disse reguleres ind i det øvrige landskab til en maksimal kote på 1,8 meter.

§ 2.

Ændring af eksisterende fredning:

Nærværende fredning ændrer Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om

fredning af arealer i Århus Ådal for så vidt angår Årslev Engsø-området (afgrænset af Århus Å-kanalens nordlige matrikelgrænse, Søndre Landkanals sydlige banket, Søskovvej og Holmbækvej), således at det bliver muligt at etablere Årslev Engsø med tilhørende ændringer af vandløb og diger, genopretning af enge og udbygning af de rekreative muligheder.

§ 3.

Arealernes drift og pleje samt ændringer i terrænet.

a

Anvendelse af de arealer, der ikke oversvømmes, fastsættes således:

Arealerne må ikke omlægges, gødskes eller behandles med sprøjtemidler.

Det er tilladt at bekæmpe insektangreb på husdyr med kemiske bekæmpelsesmidler, hvis det er dokumenteret, at de pågældende insektangreb erfaringsmæssigt truer dyrenes sundhed.

Der må ikke foretages yderligere tilplantning heller ikke til pyntegrønt eller juletræer og der må ikke anlægges frugtplantager, dambrug, dyrefarme eller lignende.

b

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, heller ikke tørvegravning og der må ikke foretages opfyldning, afgravning, planering, yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb.

c

Vedligeholdelse af de i forbindelse med naturgenopretningen etablerede grøfter og dræn er tilladt.

d

Der må ikke etableres nye levende eller faste hegn. Der må dog opsættes sædvanlige kreatur- og vildtheqn i forbindelse med landbrugsdrift. Bestående hegn må fjernes og udskiftning kan finde sted.

e

Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald, udrangerede maskiner eller lignende må ikke finde sted.

§ 4.

Etablering af Årslev Engsø

De arealovertagelser, jordfordelinger og/eller erstatninger som måtte være nødvendige for søens etablering m.v. forudsættes afklaret og afholdt i forbindelse med Århus Amts forhandlinger med de enkelte lodsejere om naturgenopretningens gennemførelse efter vilkårene for VandMiljøPlan II - projekter mv.

I forbindelse med søens etablering må foretages følgende:

a

Årslev Engsø med tilhørende våde enge etableres ved at føre den nuværende kanalaktige Århus Å tilbage til et snoet leje i ådalens bund. Tilsvarende skal Lyngbygård Å fortsætte sit løb helt ud i ådalens bund og derved løbe direkte ind i den nye sø, der vil blive et resultat af projektet. Alternativt kan Lyngbygård Å fortsat løbe i østlig retning i Århus Å-kanalen på et ca. 3-400 m langt stykke fra det nuværende indløb i kanalen mod øst før diget gennembrydes, og Lyngbygård Å løber ind i den kommende sø.

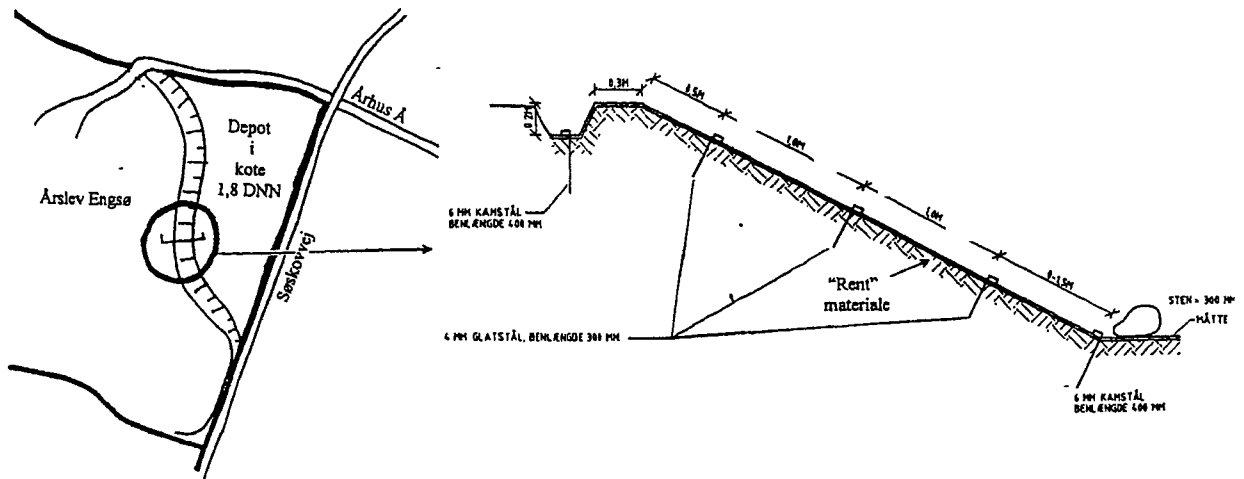
Hvor jordoverfladen ligger under det naturgivne grundvandsspejl vil der dannes en sø, Årslev Engsø. Søen vil få afløb til den resterende del af Århus Å - kanalen og Brabrand Sø.

Det normale middelvandspejl for Årslev Engsø forventes at blive 0,5 m over DNN, det normale maksimumsvandspejl 1,0 m over DNN og det normale minimumsvandspejl 0,35 m over DNN. I ekstreme situationer forventes vandspejlet at kunne stige til 1,7 m over DNN.

Årslev Engsø (uden våde enge) vil få et areal på ca. 100 ha ved et middelvandspejl på 0,5 , over DNN. De mest lavvandede dele af søen forventes at blive dækket af rørskov, således at den samlede arealfordeling vil blive ca. 70 ha åben vandflade, ca. 70 ha rørskov og de resterende arealer vil blive våde enge.

b

Sedimentdepoterne fra oprensningen af Brabrand Sø beliggende i Årslev Engsø's østlige ende reguleres som vist på illustrationen:

Depoterne udjævnes indtil det omkringliggende terrænniveau. Arealer ud imod Årslev Engsø afsluttes med et anlæg 1 : 10, som sikres med nedbrydelige organiske måtter, indtil der er etableret græs eller lignende vegetation på brinken.

c

Der gives mulighed for at udbygge P-pladsen ved Søskovvej, anlægge sti langs østsiden af Holmbækvej, anlægge sti langs forløbet af Lyngbygård Å, forbedre det eksisterende stisystem i området samt etablere udsigtstårne i de tidligere pumpehuse, jf. fredningskortet. I forbindelse med stierne kan der opsættes informationstavler og etableres mindre opholdsarealer med borde, bænke og affaldskurve, ligesom der kan bygges broer i forbindelse med stierne, hvor dette måtte være nødvendigt.

Der gives endvidere mulighed for etablering af et ridespor i tilknytning til stisystemet.

d

Der gives mulighed for at fylde den nuværende Århus Å-kanal og Søndre Landkanal op til niveau med de nord for liggende arealer. I forbindelse med opfyldningen skal det sikres at dræn fra arealerne på nord- hhv. sydsiden af Århus Ådal føres igennem diget og ud i Årslev Engsø.

e

Nødvendige terrænarbejder kan foretages i forbindelse med etableringen af Årslev Engsø. Der kan endvidere foretages det nødvendige arbejde til:

- udbedring og vedligeholdelse af stisystemet omkring Årslev Engsø,
- fjernelse af uønsket vegetation i området,
- sikring af stærkstømskabler og andre kabelanlæg,
- sikring af eksisterende højspændingsledninger og -mast,
- sikring af Søskovvej,

- sikring af eksisterende bygninger.

§ 5.

Bebyggelse mv. og andre anlæg

a

Der må ikke opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger). Det er tilladt efter Fredningsnævnets godkendelse i hvert enkelt tilfælde at opstille lovbestemte læskure til husdyrhold på arealerne.

b

Der må ikke anbringes campingvogne og lign., og teltslagning må ikke finde sted.

c

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke opstilles vindmøller eller etableres flyvepladser, campingpladser, ridebaner, motorbaner, skydebaner, oplagspladser, autoophugningspladser eller lossepladser. Der må ikke anbringes plankeværker, transformatorstationer, bådehuse, bådebroer, mure, tårne og lign. eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

d

Fredningen er ikke til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som Århus Amt og Århus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. toiletbygninger, gangbroer, som skal etableres i forbindelse med stisystemet rundt om Årslev Engsø samt de modifikationer, som skal sikre, at de eksisterende pumpehus i området kan anvendes som udsigtstårne. Desuden gives der mulighed for at etablere de nødvendige stiforbindelser til udsigtstårnene.

Det er ligeledes tilladt - efter fredningsnævnets godkendelse - at etablere:

- anlæg som er nødvendige for etablering af Årslev Engsø,
 - tilkørselsvej til højspændingsmast i Årslev Engsø-områdets vestlige del,
 - markveje som aftales og placeres i forbindelse med etableringen af Årslev Engsø.
- Disse markveje skal etableres i terræn.

§ 6.

Naturpleje

a. Engene

Efter gennemførelse af naturgenopretningen har ejerne ret til at drive arealerne ved græsning og slåning samt til at fjerne træer og anden uønsket opvækst.

De nærmere retningslinier for driften af de privatejede arealer skal fremgå af plejeplaner, der udarbejdes af Århus Amt og Århus Kommune efter drøftelse med lodsejerne. Såfremt der ikke kan opnås enighed mellem plejemyndighed og lodsejere om plejeforanstaltninger, forelægges de for fredningsnævnet til afgørelse.

Århus Amt og Århus Kommune har som plejemyndighed ret til at udføre naturpleje, som en lodsejer ikke selv ønsker at gennemføre, uden udgift for lodsejeren.

b. Søen

Århus Amt og Århus Kommune har ret til at foretage naturpleje på søarealet med henblik på regulering af søens økologiske og fysiske tilstand.

§ 7.

Offentlig adgang, jagt og fiskeri

a. Færdsel

Offentligheden har ret til gående og cyklende færdsel (ikke knallertkørsel) ad de stier, som på Fredningskortet er vist med signatur for cykle- og gangsti. Endvidere har offentligheden ret til færdsel ad eventuelle ridespor.

b. Parkering

Offentligheden har ret til at parkere motorkøretøjer på godkendte parkeringspladser.

Fredningen er ikke til hinder for at der af Århus Amt eller med Århus Amts godkendelse tilvejebringes parkeringsmuligheder også andre steder i området.

c. Ophold

Offentligheden har ret til færdsel til fods og ophold på dele af det areal af matr.nr. 13 x Årslev by, Sdr. Årslev, der på fredningskortet er benævnt som mulighed for opholdsareal.

Desuden er fredningen ikke til hinder for, at der etableres et mindre areal til ophold i forbindelse med fugletårnet ved Constantinsborg.

d. Anlæg og vedligeholdelse

De udlagte stier skal opretholdes og må forbedres ved opbygning af en stabil stibelægning til en bredde af indtil 3 meter.

Stier samt parkerings- og opholdsarealer kan på Århus Amts og Århus Kommunes bekostning hegnes, hvis fredningsnævnet finder det hensigtsmæssigt.

Det pålægges Århus Amt og Århus Kommune at vedligeholde stierne samt parkerings- og

opholdsarealerne og - efter aftale med vedkommende ejere eller med fredningsnævnets godkendelse - at opsætte den nødvendige overførsel, hvor stien krydser vandløb, kreaturhegn og lign.

e. Jagt

Jagt må udøves i henhold til jagtlovens bestemmelser, dog at jagt på søen ikke er tilladt.

f. Færdsel m.v. på sø og å

Århus Amt udarbejder et regulativ for Årslev Engsø.

Regulativet for søen udarbejdes efter følgende hovedprincipper:

- Sejlsads uden brug af motor og sejl er som udgangspunkt tilladt på søarealet. Hensynet til sårbare naturinteresser kan dog betinge indskrænkninger i færdselsretten i dele af området eller indførelse af tidsbegrænsninger i færdselen.
- Kommerciel sejlads er ikke tilladt.
- Isætning af både, landgang og ophold er kun tilladt fra/på et areal hvis man har en tilladelse fra den der ejer arealet.
- Tilsynsmyndigheden har til enhver tid adgang til hele området og kan anvende båd med motor under udøvelse af tilsynet.
- Fiskeri med net, ruser og faststående redskaber er ikke tilladt. Ved evt. pleje af fiskebestanden kan dette princip fraviges.
- Udsætning af fisk er ikke tilladt, undtagen udsætninger som indgår i reguleringen af søens økologiske tilstand.

g. Ordensbestemmelser

Det pålægges Århus Amt og Århus Kommune, at udarbejde et ordensreglement for offentlighedens færdsel og ophold i området. Ordensreglementet skal indeholde forbud mod brug af højtaleranlæg og kraftig gengivelse af musik og lign. i fri luft og skal godkendes af fredningsnævnet.

Det pålægges tillige Århus Amt og Århus Kommune, at foretage opslag om ordensbestemmelserne på opholdsarealet og parkeringspladserne og på andre steder hvor der efter fredningsnævnets skøn findes anledning dertil.

§ 8.

Dispensation

Dispensation fra ovennævnte fredningsbestemmelser kan meddeles af fredningsnævnet, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 9.

Tilladelser efter Naturbeskyttelsesloven og efter anden lovgivning

Ovenstående fredningsbestemmelser træder i stedet for tilladelser efter Naturbeskyttelsesloven, Vandløbsloven og Planloven, jf. nedenfor.

Lov om Naturbeskyttelse:

§ 3 om søer, åer, moser og ferske enge (mhp. oversvømmelse af søarealerne samt påvirkning af bredarealer, jf. § 2 i fredningen) samt § 16 om åbeskyttelseslinier.

Lov om Vandløb (lovbekendtgørelse nr. 404 af 19. maj 1992):

§ 17 om regulering af vandløb.

Lov om Planlægning (lov nr. 920 af 25. nov. 1992):

§ 35 om ændret anvendelse af landzonearealer (mhp. oversvømmelse af landbrugsarealer, jf. § 2 i fredningen)

§ 35 om modifikation af pumpestation til fugletårn

§ 35 om etablering af broer i forbindelse med stisystemet rundt om Årslev Eng sø.

De ændrede fredningsbestemmelser omfatter helt eller delvist følgende matrikelnumre:

1a, 1c, 3, Konstantinsborg Hovedgård, Ormslev,

51, 1n, 32a, 1o, 1p, 1q, 8y, 1r, 1s, 1æ, 2b, 2l, 2q, 30a, 2o, 2s, 2p, 2r, 2z, 30b, 30c, 3g, 3o, 3m, 3n, 10m, 25c, 4a, 4c, 21h, 4e, 4g, 13c, 29, 5a, 5c, 5e, 21f, 5g, 6e, 6g, 9ak, 7f, 7g, 7h, 7i, 9av, 8ac, 8e, 8k, 8s, 10a, 10f, 11a, 11g, 21e, 21g, 21i, 26a, 31a, 36a, 36b, 50, 12f, 27, 34, 4ad, Ormslev by, Ormslev,

11, 6d, 6e, 1f, 2g, 2h, 3a, 4a, 4u, 6b, 6c, 3f, 5o, 5p, 4e, 5g, 5h, 5i, 1a, Skibby by, Harlev,

20, 2e, 3b, 4c, 7g, 5e, 5f, 6e, Åby by, Ormslev,

37, 38, 6n, 6d, 6m, 15d, 16g, 1a, 3h, 3i, 3n, 3q, 10e, 11q, 11s, 12q, 3d, 5b, 6h, 7c, 12t, 13r, 13x, 29d, 8a, 9d, 4b, 4q, 4t, 4u, 7ae, 4r, 4s, 5a, 6a, 6aa, 6k, 8g, 7af, 8b, 9a, 9c, 10a, 11e, 12o, 18c, 10c, 21d, 22d, 23d, Årslev by, Sdr. Årslev

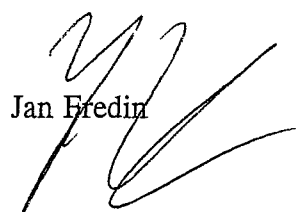
Klagevejledning

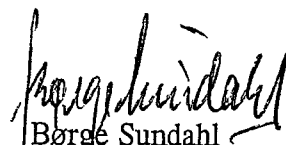
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens § 43, jfr. § 87, stk. 1, inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

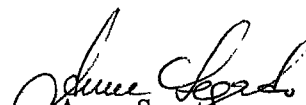
Klageberettiget er:

Ejere og brugere af ejendommene, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, enhver, der under sagen har givet møde for Nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse og organisationer m.v., som må antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

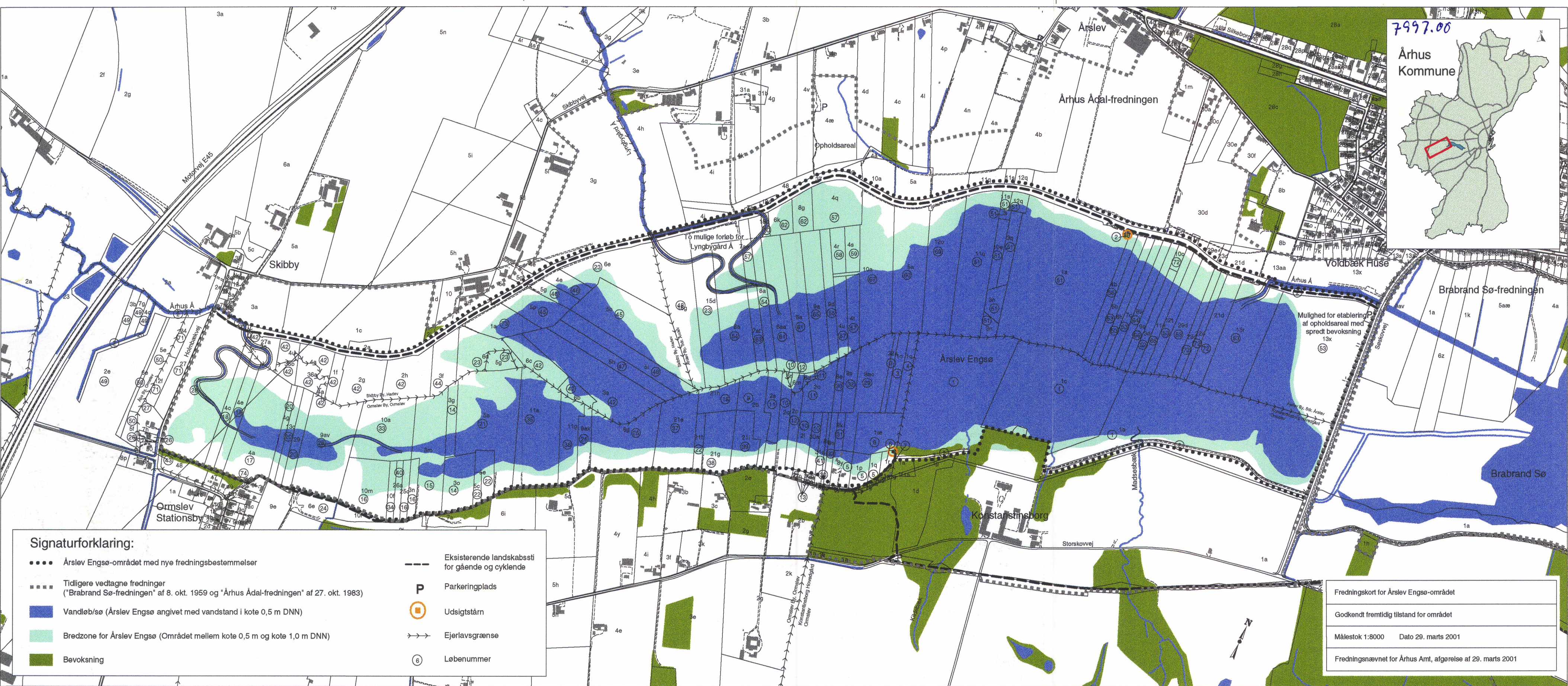

Mogens Beier

Jan Fredin

Børge Sundahl

Anne Segato

KORT>

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

07/03-02

MODTAGET
Skov- og Naturstyrelsen
8.3.02

Århus Amt
Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Vedr. j.nr. 5/2002 - ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området, jf. tidligere j.nr. 73/1999.

Amtet har den 17. januar 2002 søgt om Fredningsnævnets tilladelse til ændret placering af et offentligt opholdsareal samt tilladelse til bådebroer i forbindelse med vådområdeprojektet Årslev Engsø.

Området er omfattet af de ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området af 29. marts 2001, fra Fredningsnævnet og af 31. oktober 2001 fra Naturklagenævnet, hvilket er en del af det område, der blev fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus Kommune.

Amtet har i ansøgningen vedrørende ændret placering af det offentlige opholdsareal oplyst, at opholdsarealet ønskes etableret på dele af matr.nr. 13 r og 21 d Årslev by, Sdr. Årslev i stedet for på dele af matr.nr. 13 x Årslev by, Sdr. Årslev. Amtet oplyser, at ændringen af opholdsstedet bl.a. medfører, at der vil blive direkte adgang for offentligheden til søbredden samt at opholdsstedet vil komme til at ligge i tilpas afstand fra Søskovvej. Det oprindeligt valgte opholdsareal ligger uden adgang til den kommende søbred og direkte op til Søskovvej.

Vedrørende tilladelse til bådebroer har Amtet oplyst, at der er tale om etablering af en mindre bådebro på matr.nr. 12 q Årslev by, Sdr. Årslev, ejet af Hardy Mogensen samt etablering af en mindre bådebro på matr.nr. 21 g Ormslev by, Ormslev, ejet af Benny Barner Nielsen og Berit Kirk Andersen.

Endvidere har Amtet oplyst, at de nævnte broer vil blive opført i overensstemmelse med kravet til broer i Brabrand Sø.

Da ansøgningen vedrører mindre ændringer af fredningen samt er af afgørende betydning for det samlede projekts gennemførelse, meddeler Fredningsnævnets formand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Ad: 2001-1211/12-003
akt 4

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

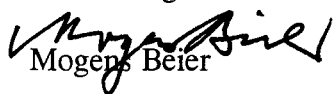
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Århus Kommune, Rådhuset, 8100 Århus C

Hardy Rosberg Mogensen, Årslevgård, 8220 Brabrand

Benny Barner Nielsen og Berit Kirk Andersen, 8220 Brabrand

Fredningsnævnet for Århus Amt

7997.00

Inge og Jan Eggert Jensen
Storskovvej 56
8260 Viby J

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 11 98 62 93

19. januar 2004

Vedrørende j.nr. 56/2003 - Ansøgning om tilladelse til opstilling af læskur til får og geder på matr. nr. 4 g, Ormslev By, Ormslev, beliggende Storskovvej 56, 8260 Viby J.

Fredningsnævnet har den 24. juni 2003 modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af et læskur til får og geder på ovennævnte ejendom.

Sagen er behandlet af Århus Amt, som ved brev af 10. november 2003 har meddelt nævnet sin indstilling i sagen.

Læskuret vil blive udført i træ og have en størrelse på ca. 2 x 3 m i grundplan og en højde på 1,3 m. Læskuret ønskes placeret i den sydvestlige del af matr. nr. 4 g, umiddelbart nord for offentlig sti.

Området, hvor læskuret ønskes opsat er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 29. marts 2001 om fredning af arealer indenfor Årslev Engsø.

Endvidere er ejendommen beliggende i et EF-Habitatområde.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 8. januar 2004.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste De, at læskuret ønskes placeret inden for det fredede område for at undgå, at får og geder, som skal have adgang til læskuret, skal krydse område, hvor der er kreaturer, herunder tyrer. Læskuret er lovkrævet, og såfremt der ikke meddeles tilladelse til placering af skuret på det fredede område, vil geder og får skulle hentes ind hver dag.

Både Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har meddelt nævnet, at det ikke kan anbefales, at der gives tilladelse til det ansøgte.

Begge har lagt vægt på, at fredningen er klart afgrænset ved den offentlige sti, og at de naturmæssige værdier inden for fredningen bør bevares, når der er mulighed for placering af skuret på ikke-fredet område.

Amtet har endvidere anført, at bestemmelsen i fredningskendelsens § 5, pkt. a, hvorefter Fredningsnævnet kan tillade "at opstille lovbestemte læskure til husdyrhold på arealerne", alene er ment til brug for arealer, der er løsrevet fra hovedejendommen, og ikke hvor der er mulighed for at give dyrene læ på hovedejendommen.

2001-1211/12-0013

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge § 5, pkt. a i Fredningsnævnets kendelse af 29. marts 2001 kan det, med Fredningsnævnets godkendelse i hvert enkelt tilfælde, tillades at opstille lovbestemte læskure til husdyrhold på de fredede arealer.

Ansøgningen vedrører et lovbestemt læskur til får/geder.

Nævnet lægger vægt på det oplyste om behovet for får/geders adskillelse fra kreaturerne.

Efter nævnets opfattelse er det ikke praktisk acceptabelt at etablere fri adgang for får/geder mellem de fredede arealer og et læskur uden for de fredede arealer, da dette indebærer, at får/geder skal passere et område, hvor der går kreaturer.

På baggrund heraf meddeler Fredningsnævnet tilladelse til det ansøgte, jf naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra dato, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-10-03).

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand.

Fredningsnævnet for Århus Amt

Per Spang Sørensen
Ørvadsvej 25 A
8220 Brabrand

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

22.10.2004

SCANNET

WS

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77

Fax 86 19 71 91

E-mail:

post@aarhus.byret.dk

Direkte: 86125911 – 4001

CVR 11 98 62 93

Den 21. oktober 2004

Vedrørende journal nr. 69/04 – ansøgning om tilladelse til etablering af et læskur på ejendommen matr. nr. 13 x Årslev By, Sdr. Årslev.

Fredningsnævnet har den 30. september 2004 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning om tilladelse til etablering af et læskur på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af afgørelse af 29. marts 2001 om de ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø området.

Det er oplyst, at De har 8 heste og 11 kreaturer, der skal græsse på matriklen. Da dyrene i henhold til dyreværnsloven skal have mulighed for at søge læ, ønskes etableret et læskur på maks. 30 m².

Læskuret skal ca. have målet 3 m x 10 m. Skuret kommer til at fremstå i træ (naturfarve) med 3 lukkede sider og den fjerde side en tredjedel lukket. Taget får en svag hældning og fremstår i mat stålmateriale eller med tørv på.

Læskuret etableres i tilknytning til diget langs den nordlige side af Årslev Engsø.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte. Amtet har oplyst, at der har været foretaget besigtigelse på matriklen, hvor sagen blev drøftet med Dem. I den forbindelse blev Deres ansøgning ændret fra at omfatte 2 læskure til 1 læskur.

Amtet har vurderet, at læskuret får en udformning og placering, så det bliver mindst synligt på matriklen og ikke forringer udsigten over Årslev Engsø såvel fra diget nord for søen, som fra vejen øst for søen. Amtet anfører dog, at læskuret vil blive meget synligt på matriklen, og at det derfor er vigtigt, at skuret kommer til at fremstå i naturtræ og med et sort mat tag eller med tørv på taget. Amtet har endvidere telefonisk overfor Fredningsnævnet tilkendegivet, at det bør stilles som vilkår for en eventuel dispensation, at læskuret placeres maksimalt 5 m fra diget, og gerne nærmere.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om et lovbestemt læskur til husdyrhold, og da det ansøgte læskur ved sin udformning og placering er tilstræbt mindst mulig synligt på matriklen, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at læskuret opføres i overensstemmelse med det oplyste, og i øvrigt maksimalt 5 m fra diget og gerne nærmere.

2007-1211/12-0013
11

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

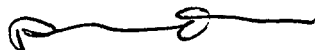
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at der er klaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-19-04)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J.

Århus Kommune, Rådhuspladsen 1, 8362 Hørning

Fredningsnævnet for Århus Amt

Tri-Consult A/S
Att. Finn Reese
Skanderborgvej 213, 2.
8260 Viby J.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

29. Okt. 2004

LWS

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 28. oktober 2004

SCANNET

Vedrørende journal nr. 110/04 – ansøgning om tilladelse til udskiftning af en underjordisk pumpestation på ejendommen matr. nr. 4 ad Ormslev By, Ormslev, samt etablering af spildevandsledning mv.

Fredningsnævnet har den 19. juli 2004 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning på vegne af Miljøkontoret, Århus Kommune, om tilladelse til udskiftning af en underjordisk pumpestation på ovennævnte ejendom samt om tilladelse til udskiftning af en eksisterende spildevandsledning til og fra pumpestationen.

Ejendommen, hvor pumpestationen og ledningerne ønskes etableret eller ændret, er omfattet af fredningskendelse af 29. marts 2001 om "Ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsøområdet".

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 31. august 2004.

Det er oplyst, at der er tale om sanering af en pumpestation, hvor der i dag kan ses et elskab samt flere dæksler af henholdsvis beton, plast og metal, og hvor der efter saneringen alene vil kunne ses 2 plastdæksler i sort med en diameter på henholdsvis 1,5 og 2,5 meter.

Udskiftning af de eksisterende ledninger sker i eksisterende grusvej på stedet.

Samtidig søges der om etablering af en ny spildevandstrykledning i Storskovvej og Søholmvej fra Constantinsborg Gods og til Stavtrup. Trykledningen ønskes etableret i rabatten af vejen, hvis dette ikke er problematisk på grund af eksisterende ledninger på stedet eller på grund af træer tæt på vejarealet. I disse tilfælde etableres ledning i den eksisterende vej. Ledningen forventes placeret i den nordlige del af vejen i en dybde på ca. 1,2 meter. Diameteren på ledningen er ca. 10 cm.

Projektet er et led i etablering af bedre rensning af spildevand og regnvand fra Ormslev Stationsby.

Under besigtigelsen blev etableringen af spildevandsledningen drøftet og følgende blev aftalt på baggrund af den under besigtigelsen foreliggende tegning:

2001-1211/12-0013
12

Fra punkt A til punkt B etableres trykledningen i den sydlige ende af vejen ind på kornmarken og med længst mulig afstand til løvtræerne, min. 3 meter.

Fra punkt B til punkt C etableres trykledning i den sydlige del af vejen for at undgå beskadigelse af træerne langs vejens nordlige del.

Fra punkt C til punkt D, hvor der står 5 store bøgetræer i den sydlige del af vejen, skydes trykledning under vejen fra syd mod nord ved punkt C og i en bue til punkt D, hvor trykledningen på ny skydes under vejen fra nord mod syd. Trykledningen placeres længst muligt, og minimum 3 meter, fra træerne.

Vedrørende de to vandløb, som trykledningen skal krydse, oplyste De, at der vil blive udført en styret underboring under Mads' bæk, og at der for så vidt angår det andet vandløb er en eksisterende dæmning hvor trykledningen kan føres i vejarealet.

Under besigtigelsen meddelte Århus Amt, Natur & Miljø, at det ansøgte projekt kan anbefales i det omfang trykledningen føres som beskrevet ovenfor. Vedrørende pumpestationen finder Amtet, at der er tale om forskønnelse af forholdene på stedet. Endvidere vil udskiftningen i den eksisterende grusvej være uproblematisk i forhold til fredningen.

Efter aftale under besigtigelsen har De fremsendt tegningsmateriale, som specificeret i vedhæftede oversigt af 15. september 2004, med angivelse af ledningsføringen.

Århus Amt har i fremsendelsesbrev af 24. september bekræftet, at ledningsføringen angivet i tegningsmaterialet er i overensstemmelse med det, der blev aftalt under besigtigelsen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til at pumpestationen saneres således, at tilstedeværelsen af et elskab samt flere dæksler af forskellige materialer erstattes af to plastdæksler i sort, finder Fredningsnævnet, at der er tale om forskønnelse af forholdene i området, hvorfor nævnet meddeler dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Ud fra det oplyste finder nævnet endvidere, at udskiftning af ledningerne i den eksisterende grusvej og etableringen af trykledningen i Storskovvej og Søholmvej ikke kan give anledning til bemærkninger fra nævnet i det omfang arbejdet gennemføres som beskrevet ovenfor og som det nærmere er angivet i tegningsmaterialet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

29 OKT. 2004

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j. nr. 8-70-51-8-751-23-04)

Århus Kommune, Miljøkontoret, Rådhuset, 8000 Århus C.

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J.

SKANNET

Dato: 16.09.07

Århus Amt
Natur & Miljø
Lyseng Allé 1
DK-8270 Højbjerg

Sag nr.: 5534
Init.: FR/fr

att.: Lisbeth Drasbech

Viby J, den 15-09-2004

Vedr.: ORMSLEV STATIONSBY, NEDLÆGGELSE AF RODZONEANLÆG

Efter aftale fremsendes hermed følgende tegningsmateriale:

- K6478-01 : Oversigtsplan, Ormslev Stationsby – Stavtrup.
- K6478-03 : Plantegning, trykledning trace st. 0 – st. 1.040.
- K6478-04 : Plantegning, trykledning trace st. 1.000 – st. 1.350, gravitationsledning K1730XS-K1719XS.
- K6478-05 : Plantegning, gravitationsledning K1719XS-K1710XS, trykledning trace st. 0 – st. 660.
- K6478-06 : Plantegning, trykledning trace st. 620 – st. 2.154,3, gravitationsledning K1709XS-E14040S.

Tegningerne fremsendes i 2 eksemplarer. For videre sending af 1 sæt til Fredningsnævnet.

I henhold til aftale har vi foretaget følgende ændringer i projektmaterialet:

Tegning K6478-04 /-05:

Eksisterende stendige ved ledning K1716XS – K1723XS.

Ny gravitationsledning etableres ved opgravning i vejareal. Placering er rykket til asfaltarealets sydlige vejkant.

Tegning K6478-05:

Eksisterende træer langs med Storskovvejs sydlige side. Mellem A og B.

Nye gravitations- og trykledninger etableres ved opgravning i markareal, i en minimumsafstand fra træstammer = 3,0 meter.

Madses Bæk krydses ved styret boring under bækken.

Tegning K6478-06:

Eksisterende træer langs med station ca. 1.170 – ca. 1.300. Mellem C og D.

Ny gravitationsledning etableres ved styret boring, i vejens nordlige side.

Vi står gerne til rådighed ved evt. spørgsmål.

Med venlig hilsen
TRI-CONSULT A/S

Finn Reese

8-70-518-751-23-04

Kopi af brev til: Århus Kommune, Miljøkontoret – att.: Lisbeth Natorp.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:

{ HYPERLINK

Constantinsborg Gods A/S
Storskovvej 20 B
8260 Viby J.

"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 3. september 2009.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2009.82, anmeldelse om trækonstruktion langs søbred ved Constantinsborg.

Anmeldelse

Århus Kommune, Natur og Miljø har den 6. maj 2009 modtaget en anmeldelse fra Danmarks Naturfredningsforening (DN) af en mulig overtrædelse af fredningsbestemmelserne for Årlev Engsø-fredningen.

DN har konstateret, at der for nylig i herregårdshaven til Constantinsborg, der ligger ned til Årlev Engsø, er etableret en lang og meget synlig trækonstruktion. DN anfører, at etableringen sammen med jordarbejdet omkring den strider mod fredningsbestemmelsernes § 5 stk. c (der omhandler faste konstruktioner og anlæg) og § 3 stk. b (der omhandler terrænændringer).

Placeringen af trækonstruktionen ses på luftfoto vedlagt ansøgningen.

DN beder Kommunen drage omsorg for, at fredningsbestemmelserne overholdes.

Lovgivning

Kommunen skal påse, at fredningsbestemmelserne overholdes samt foranledige, at et ulovligt forhold lovliggøres, medmindre forholdet har underordnet betydning (Naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 1 og stk. 5).

Fredningen

Trækonstruktionen er etableret inden for området, der er omfattet af de ændrede fredningsbestemmelser for Årlev Engsø-området af 29. marts 2001. Fredningsgrænsen er besluttet at gå uden om herregårdshaven til Constantinsborg Gods, fordi godset havde planer om at genetablere den historiske del af haven. Trækonstruktionen er placeret langs en runding af højereliggende terræn ud i søen inden for fredningsgrænsen, men denne runding er oprindeligt en del af dette historiske haveanlæg.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne om faste konstruktioner og anlæg (jf. § 5 stk. c), at:
Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke opstilles vindmøller eller etableres flyvepladser, campingpladser, ridebaner, motorbaner, skydebaner, oplagspladser, autoophugningspladser eller lossepladser. Der må ikke anbringes

plankeværker, transformatorstationer, bådohuse, bådebroer, mure, tårne og lign. Eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

I henhold til fredningens bestemmelser om terrænændringer er jf. § 3 stk. b gældende at:

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, heller ikke tørvegravning og der må ikke foretages opfyldning, afgravning, planering, yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb.

Kontakt af ejer

Natur og Miljø har talt med repræsentant for ejer Constantinsborg A/S. Trækonstruktionen er et bolværk opsat for at beskytte haveanlægget mod oversvømmelse på grund af den flukturende vandstand i Årslev Engso. Søen har efterhånden eroderet sig ca. fire meter ind i eksisterende skråning langs haven.

Der oplyses, at det er etableret i 2009, og er lavet af Robinie-træ. Det påpeges, at det naturligvis bliver mørkere med tiden og dermed mindre synligt. Man er dog indforstået med eventuelt at male det sort eller i jordfarve eller måske tilplante det med en udhængende lav vegetation.

Besigtigelse foretaget af kommunen

Vi har besigtiget bolværket den 28. maj 2009. Bolværket er nu malet/afsyret i mørke farver, med forventet effekt hvad angår synligheden. Det er ca. 1 meter højt, men ved højere vandstande er det naturligvis lavere. Der ligger en dyng jord inde i herregårdshaven bag ved bolværket, jord der tilsyneladende skal planeres til bag ved bolværket.

Vurdering

Århus Kommune vurderer, at etableringen af bolværket ikke er i strid med fredningsbestemmelserne, da:

bolværket er en del af

- herregårdshaven
- det helt overordnet må gælde, at der i forhold til fredningsbestemmelserne skal være mulighed for at hindre en delvis oversvømmelse af den genetablerede herregårdshave
- udformning og farve af bolværket er acceptabelt tilpasset landskabet ved søen
- planeringen af jord inde i herregårdshaven bag ved plankeværket drejer sig om at opfylde den jord, der er eroderet bort af søen og således ikke kan relateres med de terrænændringer, der nævnes i fredningsbestemmelsernes § 3

Århus Kommune ønsker Fredningsnævnets vurdering af, hvorvidt etableringen af bolværket er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

Nævnet har den 15. juli 2009 besigtiget bolværket fra den modsatte side af søen, hvorfra offentligheden har udsyn til stedet.

Repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite bemærkede under besigtigelsen, at mørkfarvningen af bolværket har ændret synet markant, idet det nu ikke står som oprindeligt i lyst træ. DN vil derfor ikke fastholde klagen, men anførte, at sagen burde have været forelagt nævnet inden projektets udførelse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet er enig i, at projektet burde have været forelagt inden udførelse, idet etablering af bolværket og opfyldning af området ikke blot er af underordnet betydning.

Nævnet lægger vægt på, at der er tale om bolværk til beskyttelse af herregårdshaven og om opfyldning af eroderet område, samt på at bolværket ved mørkfarvning er fint tilpasset omgivelserne.

Nævnet finder derfor ikke, at bolværket og opfyldningen bag dette er i strid med fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles tilladelse til det udførte projekt.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. post til:

Constantinsborg Gods A/S, Storskovvej 20 B, 8260 Viby J

og pr. mail til:

Århus Kommune, Teknik og Miljø, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, { [HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk"](mailto:nm@aarhus.dk) }

og Keld Henriksen { [HYPERLINK "mailto:kehe@aarhus.dk"](mailto:kehe@aarhus.dk) }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk"](mailto:blstnatur@blst.dk) }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](mailto:jytte.heslop@gmail.com) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup, { [HYPERLINK "mailto:evatornes@webspeed.dk"](mailto:evatornes@webspeed.dk) }

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Aarhus Kommune
Grønne områder
Valdemarsgade
8000 Aarhus C

Per Holkmann Olsen
Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
e-mail: pho@domstol.dk
tlf. 40143099

Den 26. oktober 2011.

Vedrørende journal nr. FN 2011.127– ansøgning om tilladelse til etablering af trædebro med udsigtsplatform ved Årslev Engso.

Aarhus Kommune, Natur og Miljø, har den 11. oktober 2011 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om etablering af trædebro og udsigtsplatform ved Årslev Engso

Ansøgning

Aarhus Kommune, Natur og Miljø har den 10. oktober 2011 modtaget en ansøgning om dispensation til etablering af trædebro med udsigtsplatform ved bredden af Årslev Engso. Lokalteten er omfattet af Årslev Engso-Fredningen, og forholdet skal således lovliggøres i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 6.

Det aktuelle projekt drejer sig om at etablere en trædebro, 16 m lang og 1,8 m bred, fra eksisterende udsigtstårn til vandkanten af søen, hvor der ønskes etableret en udsigtsplatform med et areal på 27,3 m². Trædebro og udsigtsplatform etableres som flydeponon 0,4 m over vandspejl. Der opstilles to bænke på udsigtsplatformen.

Formålet med etablering af trædebro og platform er at tilgodese personer med handicap.

Fredningen

Lokalteten for trædebro og udsigtsplatform ligger inden for område, der er omfattet af de ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engso-området af 29. marts 2001.

I afsnittet om fredningens formål (jf. § 1) hedder det, at *fredningen har endvidere til formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området.*

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. og andre anlæg er jf. § 5c gældende, at *der må heller ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke opstilles bådebroer.*

I henhold til fredningens bestemmelser også om bebyggelse hedder det imidlertid (jf. § 5d), at *fredningen ikke er til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger som Århus Amt og Århus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. gangbroer, som skal etableres i forbindelse med stisystemet rundt om Årslev Engso.*

Vurdering/udtalelse

Den ønskede trædebro og platform etableres i forbindelse med eksisterende udsigtstårn/fugletårn, hvor der er opstillet informationstavler m.v. Natur og Miljø vurderer på denne baggrund, at etableringen er i overensstemmelse med fredningens formål og fredningsbestemmelserne.

Natur og Miljø anbefaler derfor Fredningsnævnet, at give dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til det ansøgte.

Ansøgning med bilag samt oversigtskort fremsendes til Fredningsnævnets behandling.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte, vil Aarhus Kommune, Natur og Miljø behandle ansøgningen efter Naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16 (beskyttede naturtyper, søbeskyttelseslinie) samt vurdere etableringen i forhold til Natura 2000. Natur og Miljø er indstillet på at dispensere fra lovgivningen.

Det ansøgte kræver desuden dispensation efter Planlovens § 35 og byggetilladelse fra kommunen. ”

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har meddelt, at der ikke haves bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Nævnet finder, at etablering af trædebro med udsigtsplatform er i overensstemmelse med fredningens formål ved forbedring af områdets rekreative udnyttelse og der meddelelse derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative
interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Aarhus Kommune, Grønne områder, Valdemarsgade 18, 8000 Aarhus C., att. Tina Seerup,
tsee@aarhus.dk

Aarhus Kommune, Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, postboks 539, 8100 Aarhus C., att.
Michael Stoltenberg, mist@aarhus.dk

Aarhus Kommune, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Aarhus C.,
vandmiljo@mtm.aarhus.dk

Samme, att. Keld Henriksen og Hanne Øster, kehe@aarhus.dk og hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst,
Soeren.Hoejager@skolekom.dk og Poul-Henrik Knuhtsen, knuhtsen@hotmail.com

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup,
evt@aarhus.dk

Den 16. januar 2013

FN 2013.7: Ansøgning fra Aarhus Kommune om opførelse af toiletbygning på ejendommen matr.nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev beliggende Byleddet 2, 8230 Brabrand

Fredningsnævnet har den 9. januar 2013 modtaget en ansøgning om opførelse af toiletbygning på ejendommen matr.nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev beliggende Byleddet 2, 8230 Brabrand og en udtalelse fra Aarhus Kommune.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området. Det fremgår af afgørelsen, at fredningen har til formål bl.a. at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller andre faste konstruktioner og anlæg. Dog kan der i visse tilfælde opføres toiletbygninger for områdets rekreative udnyttelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag og har besluttet at meddele dispensation til projektets gennemførelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 blev fredningsnævnets afgørelse om forbud mod jagt og forbud mod etablering af bådebroer ændret, mens fredningsnævnets afgørelse af 29. marts 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området i øvrigt blev stadfæstet. Fredningen har til formål bl.a. at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller andre faste konstruktioner og anlæg. Af fredningsbestemmelsernes § 5 punkt d fremgår dog, at

”Fredningen er ikke til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som Århus Amt og Århus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. toiletbygninger, gangbroer, som skal etableres i forbindelse med stisystemet rundt om Årslev Engsø samt de modifikationer, som skal sikre, at de eksisterende pumpehus i området kan anvendes som udsigtstårne.”

Den 9. januar 2013 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune, Natur og Miljø modtog den 9. januar 2013 en ansøgning om dispensation til opførelse af en toiletbygning på matr. nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev. Matriklen er omfattet

Årslev Engsø-fredningen, og opførelsen skal således behandles i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 6.

Der ansøges om at opføre en toiletbygning med et areal på 8,2 m². Bygningen opføres med en taghældning på 25 grader, og højden til tagryg bliver ca. 3,2 m og til tagfod ca. 2,5 m. Taget beklædes med sort tagpap, og ydervæggene dækkes med sortmalet træbeklædning.

Toiletbygningen ønskes opført på eksisterende parkeringsplads.

Fredningen

Den ansøgte placering af toiletbygningen ligger inden for området, der er omfattet af de ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området af 3. oktober 2001.

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. og andre anlæg er jf. § stk. d gældende, at:

fredningen ikke er til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som Århus Amt og Århus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f. eks. toiletbygninger,

Vurdering/udtalelse

Natur og Miljø vurderer på baggrund af ovennævnte, at opførelsen af toiletbygningen er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

Natur og Miljø anbefaler derfor Fredningsnævnet, at give dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til det ansøgte.

Ansøgning med bilag fremsendes til Fredningsnævnets behandling.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte, skal Natur og Miljø behandle ansøgningen efter Naturbeskyttelseslovens § 16 (åbeskyttelseslinie). Natur og Miljø er indstillet på at dispensere fra bestemmelsen i Naturbeskyttelseslovens § 16."

Med ansøgningen var vedlagt situationsplan og tegninger over toiletbygningen.

Fredningsnævnets afgørelse

De ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området har bl.a. til formål at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller andre faste konstruktioner og anlæg, dog således at fredningen ikke er til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som Aarhus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. toiletbygninger.

Opførelse af toiletbygningen forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

På baggrund af fredningsbestemmelsernes mulighed for opførelse af toiletbygninger til fremme af fredningens formål om at gennemføre foranstaltninger, der forbedrer og sikrer offentlighedens rekreative adgang til området, strider opførelse af toiletbygningen ikke mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen på betingelse af, at toiletbygningen holdes i mørke farver.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Tina Seerup, tinaseerup@msn.com

Bygningsinspektoratet, bygningsinspektorat@mtm.aarhus.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite Aarhus, aarhus@dn.dk

Aarhus Kommune, Natur og Miljø, kehe@aarhus.dk

Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk

Naturstyrelsen nst@nst.dk

Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aarhus@dof.dk

Den 30. oktober 2013

FN 2009.20: Elinstallation ved Årslev Engso

Fredningsnævnet har modtaget en udtalelse af 3. februar 2009 fra Aarhus Kommune om en sket udskiftning af en el-installation inden for fredningen af Årslev Engso.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engso området som en del af det område, der blev fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis den skete udskiftning af el-installationen skal lovliggøres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 15. juli 2009, hvor der ikke efterfølgende blev truffet afgørelse i sagen. Fredningsnævnet har endvidere behandlet sagen på et møde den 17. september 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund og fredningsnævnets behandling af sagen

Ved afgørelse af 3. oktober 2001 ændrede Naturklagenævnet de fredningsbestemmelser, der blev fastsat ved Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Aarhus Ådal.

Det er formålet med fredningen at give mulighed for at genskabe den naturlige vandløbsdynamik i Århus Ådal. Fredningen skal give mulighed for, at Årslev Engso og dens omgivelser kan blive et smukt og indholdsrigt landskab med et varieret plante- og dyreliv. Det er endvidere fredningens formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området. Fredningen skal give mulighed for pleje af arealerne og for naturgenopretning udover selve etableringen af Årslev Engso.

Der må ikke foretages terrænændringer ud over de nødvendige terrænarbejder i forbindelse med etableringen af Årslev Engso. Der kan endvidere foretages det nødvendige arbejde til bl.a. sikring af stærkstrømskabler og andre kabelanlæg og eksisterende højspændingsledninger og højspændingsmaster

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg, herunder vindmøller, flyvepladser, campingpladser, ridebaner, motorbaner, skydebaner, oplagspladser, autoophugningspladser eller lossepladser. Der må ikke anbringes plankeværker, transformatorstationer, bådehuse, bådebroer, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

Ved brev af 25. december 2008 rettede Danmarks Naturfredningsforening henvendelse til Aarhus Kommune i relation til en nylig opførelse af en installation. Det blev anført, at installationens specielle og meget synlige placering umiddelbart forekom uden mening.

Den 3. februar 2009 sendte Aarhus Kommune en udtalelse til fredningsnævnet i anledning af en allerede sket udskiftning af en el-installation. I udtalelsen er bl.a. anført følgende:

”Århus Kommune, Natur og Miljø modtog den 29. december 2008 fra Danmarks Naturfredningsforening (DN) en anmeldelse af en mulig overtrædelse af fredningsbestemmelserne for Årslev Engsø-fredningen.

DN har konstateret, at der for nylig er opført en grøn el-installation på nordsiden af engsøen. Installationen er opført op til stien, der forløber på et ældre jorddige. DN anfører, at installationen har en meget synlig placering, og at den under alle omstændigheder er i strid med fredningsbestemmelsernes § 5, stk. c i Årslev Engsø-fredningen. ...

...

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. og andre anlæg er jf. § 5 stk. c gældende, at:

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke opstilles vindmøller eller etableres flyvepladser, campingpladser, ridebaner, motorbaner, skydebaner, oplagspladser, autoophugningspladser eller lossepladser. Der må ikke anbringes plankeværker, transformatorstationer, bådehuse, bådebroer, mure, tårne og lign. eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

Vurdering

Der er nedgravet ledninger/kabler på jorddiget langs den ovennævnte sti. Kommunen har derfor kontaktet Galten Elværk, der er ledningsejer. Herfra oplyses det i brev og pr. telefon, at der i forbindelse med renovering af 10kV anlæg ved Årslev Engsø er sket en udskiftning af en koblingsstation.

...

Den gamle station var grøn, var 150 cm høj og havde et grundmål på 70 cm x 70 cm. Den nye station er 186 cm høj og har et grundmål på 110 cm x 145 cm. Den gamle station havde stået på stedet siden 1985, men blev udskiftet med den nye station i 2008.

Kommunen har besigtiget koblingsstationen den 8. januar 2009. Vores besigtigelse og opmålinger samt vores kendskab til den gamle station stemmer overens med oplysningerne fra Galten Elværk. Koblingsstationen er placeret på matr.nr. 37 Årslev By, Sdr. Årslev, der ejes af Århus Kommune.

Ud fra følgende vurderer kommunen, at udskiftningen af koblingsstationen ikke er i strid med fredningsbestemmelserne:

- Helt overordnet er el-installationen ikke en transformatorstation, jf. fredningens bestemmelse om bebyggelse og anlæg, men en koblingsstation.

- Den nye koblingsstation erstatter en ældre station på stedet og den deraf beskedne øgning i højde og omfang af installationen vurderes at være uden væsentlig landskabelig betydning.
- Udformning og farve af den nye koblingsstation er tilpasset landskabet i området.

Kommunen ønsker fredningsnævnets vurdering af, hvorvidt udskiftningen af koblingsstationen er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.”

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 15. juli 2009, hvor elinstallationen blev besigtiget. På baggrund af besigtigelsen rettede Aarhus Kommune ved brev af 15. september 2009 henvendelse til Galten Elværk med henblik på at få afklaret de praktiske og økonomiske forhold i relation til placeringen af koblingsstationen henholdsvis indenfor og udenfor fredningen.

Ved brev af 24. september 2009 til Aarhus Kommune anførte Galten Elværks anlægschef, at der teknisk set ikke er noget i vejen for at flytte koblingsskabet ca. 175 meter, så det kommer uden for det fredede område. Det anslås dog at koste mellem 250.000 og 300.000 kr. Anlægschefen anførte derfor videre, at han havde foreslået Galten Elværk at fjerne koblingsskabet. Det giver en teknisk dårligere løsning, men vil kunne udføres for omkring 60.000 kr. ekskl. moms.

Fredningsnævnet behandlede igen sagen på et møde den 17. september 2013, hvor elinstallationen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Galten Elværk ved Erik Rasmussen og Thomas Lykke Jensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Jens Holbech og Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen. I referatet fra besigtigelsen er anført følgende:

”Det kunne konstateres, at elinstallationen er placeret mellem stien og søen.

Fredningsnævnets formand Martin Møller-Heuer redegjorde for, at han i forbindelse med et møde i en anden sag af Danmarks Naturfredningsforening blev gjort opmærksom på, at sagen tilsyneladende ikke er behandlet siden 2009 efter en henvendelse af 25. december 2008 fra Danmarks Naturfredningsforening om elinstallationen. Han har derfor rettet henvendelse til Aarhus Kommune, der har sendt ham de daværende sagsakter bestående af fredningsnævnets brev af 5. september 2009 til kommunen med referat af en besigtigelse, kommunens brev af 15. september 2009 til Galten Elværk og Galten Elværks brev af 24. september 2009 til kommunen

Jens Holbech anførte, at elinstallationen er i strid med fredningens § 5c. Danmarks Naturfredningsforening kan dog konkret acceptere, at den blot flyttes bagved stien i det umiddelbart bagvedliggende hul, således at det kun er en mindre del af den, som er synlig.

Erik Rasmussen redegjorde nærmere for baggrunden for placeringen af elinstallationen, der er en del af elforsyningen i sydlig retning. Det vil betyde en dårligere driftsforsyningssikkerhed at fjerne den, men det kan godt forsvares at fjerne, da der er andre forsyningsveje. Galten Elværk er indstillet på at fjerne den, hvis den er opsat i strid med fredningen. Det vil enten ske i form af den skitserede flytning, eller ved at elkablerne sættes sammen med muffe i jorden. Det vil ikke medføre noget synbart. Han ved ikke, hvornår det er blevet sat op, men kan ikke forestille sig, at det er sket uden en godkendelse.

Martin Møller-Heuer oplyste, at elinstallationen er i strid med fredningen, hvis den efter fredningen er opsat uden dispensation. Løsningen med at flytte elinstallationen til det foreslåede sted skal godkendes af fredningsnævnet. Han oplyste videre på forespørgsel, at en opsætning i strid med fredningen vil betyde, at det er Galten Elværk, som skal bekoste en lovliggørelse.

Det blev aftalt, at Erik Rasmussen vender tilbage til fredningsnævnet med oplysninger i relation til opsætningen af elinstallationen.”

Erik Rasmussen har ved e-mail af 18. september 2013 anført, at elinstallationen er etableret i 1984-85 som en del af forsyningsanlægget til områdets pumpestationer ved søen. Den er således opført før fredningen. Galten Elværk vil derfor ikke afholde omkostningerne ved at fjerne eller flytte elinstallationen.

Erik Rasmussen har ved e-mail af 30. september 2013 yderligere anført, at

”Som vi tilkendegav på stedet er vi indforstået med at flytte skabet til en aftalt placering, alternativt nedlægge skabet og erstatte det kabler der muffes i jorden.

Men Galten Elværk’s holdning er stadig, at omkostningerne forbundet hermed, ikke skal afholdes af Galten Elværk. Vi påtænker ikke at foretage yderligere før det punkt er afklaret.

Det har baggrund i følgende overvejelser fra Galten Elværk’s side :

1. Med hensyn til udskiftningen til et større skab, sådan som det fremgår af Søren Højagers mail af 26. september 2013 har vi følgende bemærkninger:

Det er korrekt at det tidligere skab blev udskiftet i 2008. Det skete som en del af det tekniske vedligehold og den opgradering af anlæggene der sker af hensyn til person- og materiel sikkerhed. Det var altså ikke tale om en udvidelse af de eksisterende forsyningsanlæg i området – men almindeligt vedligehold.

I forbindelse med ønske om en forskønnelse af området blev højspændingsluftledningerne i sin tid (1984-1986) nedtaget og erstattet af kabler. Det skete ifølge aftale med Århus Amtskommune’s Fredningskontor (se vedlagte dokument). Af dokumentet fremgår tilladelse til opførelse af transformerkiosker som Siemens – Type M 80. Måltegning af denne vedlægges som side 2 i vedlagte pdf dokument. Som det fremgår var denne station nogenlunde på samme størrelse som den nuværende.

Vi mener derfor, at den tilladelse der i sin tid blev givet svarede til en station/et skab med en størrelse der svarer til den nuværende.

Vi ser derfor indvendingen som en teknikalitet der ikke har nogen betydning for vores holdning til kompensation

2. Placeringen af det aktuelle anlæg er aftalt med relevante myndigheder gennem tiden – efterhånden som områdets anvendelse har skiftet karakter som følge af ejerskift/ naturomlægninger og fredninger. Den seneste korrespondance opfatter Galten Elværk som en implicit anerkendelse af Galten Elværks ret til at have en station på den aktuelle placering

Vi føler i den forbindelse anledning til at nævne, at det i øvrigt altid har været en del af den sædvanlige sagsbehandling hos forsyningsselskaber at sikre sig relevante lodsejeres og myndigheders godkendelse inden etablering af elanlæg. Det gælder også i den aktuelle sag, helt fra de første kabler blev etableret i området i 1976. Efterhånden som området gennem tiden har skiftet karakter i forbindelse med ejerskift, fredninger, oversvømmelser, osv, har myndigheder og interessegrupper med jævne mellemrum hen-

vendt sig – og i nogen tilfælde anfægtet forsyningsanlæggenes berettigelse, placering og udformning . Det har krævet mange ressourcer hver gang hos Galten Elværk, men de pågældende medarbejdere har gennem tiden gjort et godt og professionelt stykke arbejde i den forbindelse for at komme alle parter i møde .- og få en løsning der kunne holde på sigt. Derfor er vi lidt ærgerlige over at sagen på ny dukker op.

3. Galten Elværk er et forbrugerejet selskab med et forsynings net, der omfatter mere end 1600 km kabel , 900 stationer og ca 10.500. Det er anlæg der er etableret af hensyn til almenvellet og placeret efter aftale med relevante parter

Som medarbejdere i denne virksomhed har vi ansvar for, at passe på de midler forbrugerne har betroet os. Derfor må vi holde fast i princippet om at (når vi som i den aktuelle sag har aftalerne på plads) få dækket omkostningerne af de myndigheder, virksomheder, interesseorganisationer og privatpersoner der ønsker anlæggene flyttet .

I den forbindelse bør vi behandle alle ens.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Årslev Engsø området har til formål at genskabe den naturlige vandløbsdynamik i Århus Ådal. Fredningen skal give mulighed for, at Årslev Engsø og dens omgivelser kan blive et smukt og indholdsrigt landskab med et varieret plante- og dyreliv. Det er endvidere fredningens formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området. Fredningen skal give mulighed for pleje af arealerne og for naturgenopretning udover selve etableringen af Årslev Engsø.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger eller anbringes transformatorstationer, bådehuse, bådebroer, mure, tårne og lignende eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at der var etableret en el-installation på det pågældende sted på tidspunktet for fredningen, og at denne således var lovlig i fredningen.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger videre til grund, at el-installationen med en højde på 150 cm og et grundmål på 70 cm x 70 cm i 2008 uden tilladelse blev udskiftet med en anden el-installation med en højde på 186 cm og et grundmål på 110 cm x 145 cm, der således var højere og medførte et mere end 3 gange så stort grundfladeareal.

En sådan markant ændret el-installation helt ned til søen forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

El-installationen står frit i landskabet mellem Årslev Engsø og den sti, der er langs søen helt ned til vandet. El-installationen fremstår markant og malplaceret og som sådan meget skæmmende ved den landskabelige oplevelse af området og søen.

Fredningsnævnet meddeler på den baggrund ikke dispensation og lovliggør således ikke den etablerede el-installation.

Fredningsnævnet meddeler derimod dispensation til en ændret placering på den anden side af stien i lavningen som anvist under besigtigelsen, da en sådan placering både tilgodeser hensynet til naturoplevelsen og behovet for en el-installation i området.

Fredningsnævnet bemærker om anbringenderne om bl.a. fredningsnævnets betaling for nødvendige arbejder, at det i relation til den umiddelbare opfyldelse af fredningsnævnets afgørelse påhviler Galten Elværk for egen regning at lovliggøre forholdet enten ved at flytte elinstallationen som anvist eller ved at fjerne den.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Galten Elværk ved Erik Rasmussen, ekr@ge.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening Aarhus, aarhus@dn.dk
Aarhus Kommune, naturogmiljo@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aarhus@dof.dk

Den 18. marts 2020

FN-MJØ-112-2019. Udskiftning af beboelse

Fredningsnævnet modtog den 21. oktober 2019 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt hus på matr.nr. 1s Ormslev By, Ormslev, Storskovvej 22a, 8260 Viby J. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Jan Henrik Jannsen for ejendommens ejer Constantinsborg A/S, som er repræsenteret ved Henrik Møller Pedersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus ådal. Det er fredningens formål at bevare landskabet i dets tilstand på fredningstidspunktet, at bevare de forskningsmæssige muligheder i naturvidenskabelig henseende og at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger og tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgeren ønsker at nedrive den nuværende bebyggelse og i stedet opføre ny bebyggelse, som kommer til at bestå af et beboelseshus, garage/udhus og en til dels overdækket terrasse. Huset opføres i to etager med en grundplan på 69 m² og en tagetage på 22 m². Garagen/udhuset bliver på 42 m². Terrassen, hvoraf en del overdækkes, bliver på 20 m². De udvendige facader og taget udføres i ubehandlet cedertræ.

Bebyggelsen er illustreret på følgende måde:

Aarhus Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er Brabrand sø med omgivelser, som er lige ved siden af projektområdet. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget i området væsentligt, og der er ikke registreret bilag IV-arter i nærheden af projektet.

Aarhus Kommune har som sin vurdering anført, at den nye bebyggelse vil falde bedre ind i omgivelserne end den nuværende bebyggelse. Den vil ikke kunne ses fra søsiden og vil derfor ikke virke forstyrrende for gående på brabrandstien på nordsiden af Årslev-Engsø. Det anbefales, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 3. marts 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Henrik Møller Pedersen med arkitekt Jan Henrik Janssen, Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Projektet blev gennemgået. Danmarks Naturfredningsforening kunne tilslutte sig projektet. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets kommunalt valgte medlem deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer i Århus ådal betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, der med sin udformning er tilpasset landskabet og området og som sådan passer markant bedre i fredningen end den eksisterende bebyggelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i

Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Michael Fruerlund Gram,
2. Søren Bundgaard Poulsen,
3. Constantinsborg A/S ved Henrik Møller Pedersen,
4. arkitekt Jan Henrik Janssen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Aarhus Kommune, sagsnr. 19/078613-2,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Aarhus Bugt,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Er behandlet i Miljø- og Fådevareklagenævnet med
sagsnr. 21/05878. Klik her for at se afgørelsen.

Den 23. april 2021

FN-MJØ-016-2021. Opstilling af madvogn

Fredningsnævnet modtog den 29. januar 2021 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opstille en madvogn på matr.nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, Søskovvej 10, 8260 Brabrand. Ansøgningen er indsendt af ejendommens lejer Brian Kehlet. Den ejes af Aarhus Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus ådal. Det er fredningens formål at bevare landskabet i dets tilstand på fredningstidspunktet, at bevare de forskningsmæssige muligheder i naturvidenskabelig henseende og at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden. Det er anført i fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger og tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgeren ønsker at opstille en madvogn, så området brugere kan serviceres med forfriskninger såsom is og kaffe mv. Den forventes opstillet i april - oktober i en 3-årig forsøgsperiode fra 2021 - 2023. Den vil få samme udtryk som den eksisterende toiletbygning på stedet med en længde på 3,70 meter, en højde på 2,40 meter og en bredde på 2,20 meter.

Madvognen er illustreret på følgende vis med angivelse af, at skiltningen fjernes fra den, da reklamering og skiltning i det åbne land er i strid med naturbeskyttelseslovens § 21:

Aarhus Kommune har videre oplyst, at madvognen opsættes indenfor Natura 2000-område H233 Brabrand sø med omgivelser. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget negativt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Brian Kehlet, Aarhus Kommune ved Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Brian Kehlet havde valgt at opstille madvognen på parkeringspladsen til brug for besigtigelsen. Projektet blev gennemgået. Brian Kehlet oplyste om baggrunden for ansøgningen, at der kommer mange mennesker ved parkeringspladsen og i området, hvor de to søer mødes. Han har i mange år tænkt over, hvorfor der ikke er en iskiosk ved parkeringspladsen. Han ønsker en fast placering, så han ikke skal trække vognen frem og tilbage hver dag. Det er derfor planen, at anhængertrækket og hjulene skal tages af vognen, og at der skal etableres fast strømforsyning. Det har Aarhus Kommune nævnt at vil være behjælpelig med. Det er hans opfattelse, at det også vil være et godt supplement til de stadepladser med forskelligt salg, der er ved parkeringspladsen. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at området bruges af mange, og at det er uheldigt, hvis en madvogn optager parkeringspladser. Det vil medføre, at der parkeres langs vejen, og det medfører farlige situationer. Man skal også være påpasselig med at tillade en sådan tivolisering i fredede områder, som vil opstå ved salg. Der vil også skulle opstilles skraldespande, parasoller og senere sikkert også borde og bænkesæt. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets formand bemærkede i øvrigt, at det ikke nødvendigvis uden videre i fredningen er lovligt dagligt at opstille boder som stadepladser uden fredningsnævnets tilladelse. Aarhus Kommune vil se nærmere på problematikken og kommunens praksis for sådanne tilladelser i fredede områder.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer i Århus ådal betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det fremgår af fredningen, at der ikke må opstilles skure, boder og andre lignende indretninger i fredningen. Madvognen er omfattet af denne bestemmelse, og den ønskes placeret åbent i landskabet, hvor Brabrandssøen og Årslev Engsø mødes.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation hertil, og det kan ikke føre til et andet resultat, at der i forvejen er en toiletbygning på parkeringspladsen, og at det er en del af fredningens formål at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse, idet en dispensation vil åbne op for tilsvarende ordninger andre steder i fredningen eller i andre fredninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse.

reklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Søren Bundgaard Poulsen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Brian Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 21/008207-7
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Aarhus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. august 2021

FN-MJØ-060-2021. Opstilling af madvogn

Fredningsnævnet traf den 23. april 2021 afgørelse om ikke at meddele dispensation til at opstille en madvogn på matr.nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, Søskovvej 10, 8260 Brabrand (FN-MJØ-016-2021). Ansøgningen var indsendt af ejendommens lejer Brian Kehlet. Ejendommen ejes af Aarhus Kommune. I afgørelsen blev anført følgende:

”Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus ådal. Det er fredningens formål at bevare landskabet i dets tilstand på fredningstidspunktet, at bevare de forskningsmæssige muligheder i naturvidenskabelig henseende og at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden. Det er anført i fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger og tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgeren ønsker at opstille en madvogn, så områdets brugere kan serviceres med forfriskninger såsom is og kaffe mv. Den forventes opstillet i april - oktober i en 3-årig forsøgsperiode fra 2021 - 2023. Den vil få samme udtryk som den eksisterende toiletbygning på stedet med en længde på 3,70 meter, en højde på 2,40 meter og en bredde på 2,20 meter.

Madvognen er illustreret på følgende vis med angivelse af, at skiltningen fjernes fra den, da reklamering og skiltning i det åbne land er i strid med naturbeskyttelseslovens § 21:

Aarhus Kommune har videre oplyst, at madvognen opsættes indenfor Natura 2000-område H233 Brand sø med omgivelser. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget negativt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Brian Kehlet, Aarhus Kommune ved Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Brian Kehlet havde valgt at opstille madvognen på parkeringspladsen til brug for besigtigelsen. Projektet blev gennemgået. Brian Kehlet oplyste om baggrunden for ansøgningen, at der kommer mange mennesker ved parkeringspladsen og i området, hvor de to søer mødes. Han har i mange år tænkt over, hvorfor der ikke er en iskiosk ved parkeringspladsen. Han ønsker en fast placering, så han ikke skal trække vognen frem og tilbage hver dag. Det er derfor planen, at anhængertrækket og hjulene skal tages af vognen, og at der skal etableres fast strømforsyning. Det har Aarhus Kommune nævnt at vil være behjælpelig med. Det er hans opfattelse, at det også vil være et godt supplement til de stadepladser med forskelligt salg, der er ved parkeringspladsen. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at området bruges af mange, og at det er uheldigt, hvis en madvogn optager parkeringspladser. Det vil medføre, at der parkeres langs vejen, og det medfører farlige situationer. Man skal også være påpasselig med at tillade en sådan tivolisering i fredede områder, som vil opstå ved salg. Der vil også skulle opstilles skraldespande, parasoller og senere sikkert også borde og bænkesæt. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets formand bemærkede i øvrigt, at det ikke nødvendigvis uden videre i fredningen er lovligt dagligt at opstille boder som stadepladser uden fredningsnævnets tilladelse. Aarhus Kommune vil se nærmere på problematikken og kommunens praksis for sådanne tilladelser i fredede områder.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer i Århus ådal betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det fremgår af fredningen, at der ikke må opstilles skure, boder og andre lignende indretninger i fredningen. Madvognen er omfattet af denne bestemmelse, og den ønskes placeret åbent i landskabet, hvor Brabrandsøen og Årslev Engsø mødes.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation hertil, og det kan ikke føre til et andet resultat, at der i forvejen er en toiletbygning på parkeringspladsen, og at det er en del af fredningens formål at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse, idet en dispensation vil åbne op for tilsvarende ordninger andre steder i fredningen eller i andre fredninger.”

Afgørelsen er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Aarhus Kommune har efterfølgende på baggrund af en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening om en fortsat opstilling af madvognen orienteret fredningsnævnet om, at fredningsnævnets afgørelse efter kommunens opfattelse drejer sig om en permanent placering, og at madvognen derfor i overensstemmelse med kommunens praksis for stadepladser opstilles og fjernes hver dag, så der fortsat dagligt er salg fra madvognen.

Fredningsnævnets afgørelse

Det bemærkes indledningsvis, at fredningsnævnet ikke ved sagens behandling var orienteret om, at ansøgningen skulle forstås således, at den alene omfattede en permanent opstilling som modsætning til en daglig opstilling og fjernelse af madvognen. Den drøftelse, der fandt sted ved besigtigelsen, vedrørte således andre mindre boder i området.

Der er i relation til fredningen ingen forskel på en daglig opstilling og fjernelse af madvognen og en opstilling, hvor den ikke fjernes, men placeres permanent i den ansøgte periode.

Med bemærkning om at det er muligt at handle ind i området og i øvrigt med henvisning til begrundelsen i fredningsnævnets afgørelse af 23. april 2021, meddeler fredningsnævnet herefter ikke dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Søren Bundgaard Poulsen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Brian Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 21/008207-7
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Aarhus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. august 2021

FN-MJØ-060-2021. Opstilling af madvogn

Fredningsnævnet traf den 23. april 2021 afgørelse om ikke at meddele dispensation til at opstille en madvogn på matr.nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, Søskovvej 10, 8260 Brabrand (FN-MJØ-016-2021). Ansøgningen var indsendt af ejendommens lejer Brian Kehlet. Ejendommen ejes af Aarhus Kommune. I afgørelsen blev anført følgende:

”Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus ådal. Det er fredningens formål at bevare landskabet i dets tilstand på fredningstidspunktet, at bevare de forskningsmæssige muligheder i naturvidenskabelig henseende og at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden. Det er anført i fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger og tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgeren ønsker at opstille en madvogn, så områdets brugere kan serviceres med forfriskninger såsom is og kaffe mv. Den forventes opstillet i april - oktober i en 3-årig forsøgsperiode fra 2021 - 2023. Den vil få samme udtryk som den eksisterende toiletbygning på stedet med en længde på 3,70 meter, en højde på 2,40 meter og en bredde på 2,20 meter.

Madvognen er illustreret på følgende vis med angivelse af, at skiltningen fjernes fra den, da reklamering og skiltning i det åbne land er i strid med naturbeskyttelseslovens § 21:

Aarhus Kommune har videre oplyst, at madvognen opsættes indenfor Natura 2000-område H233 Brand sø med omgivelser. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget negativt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Brian Kehlet, Aarhus Kommune ved Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Brian Kehlet havde valgt at opstille madvognen på parkeringspladsen til brug for besigtigelsen. Projektet blev gennemgået. Brian Kehlet oplyste om baggrunden for ansøgningen, at der kommer mange mennesker ved parkeringspladsen og i området, hvor de to søer mødes. Han har i mange år tænkt over, hvorfor der ikke er en iskiosk ved parkeringspladsen. Han ønsker en fast placering, så han ikke skal trække vognen frem og tilbage hver dag. Det er derfor planen, at anhængertrækket og hjulene skal tages af vognen, og at der skal etableres fast strømforsyning. Det har Aarhus Kommune nævnt at vil være behjælpelig med. Det er hans opfattelse, at det også vil være et godt supplement til de stadepladser med forskelligt salg, der er ved parkeringspladsen. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at området bruges af mange, og at det er uheldigt, hvis en madvogn optager parkeringspladser. Det vil medføre, at der parkeres langs vejen, og det medfører farlige situationer. Man skal også være påpasselig med at tillade en sådan tivolisering i fredede områder, som vil opstå ved salg. Der vil også skulle opstilles skraldespande, parasoller og senere sikkert også borde og bænkesæt. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets formand bemærkede i øvrigt, at det ikke nødvendigvis uden videre i fredningen er lovligt dagligt at opstille boder som stadepladser uden fredningsnævnets tilladelse. Aarhus Kommune vil se nærmere på problematikken og kommunens praksis for sådanne tilladelser i fredede områder.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer i Århus ådal betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det fremgår af fredningen, at der ikke må opstilles skure, boder og andre lignende indretninger i fredningen. Madvognen er omfattet af denne bestemmelse, og den ønskes placeret åbent i landskabet, hvor Brabrandssøen og Årslev Engsø mødes.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation hertil, og det kan ikke føre til et andet resultat, at der i forvejen er en toiletbygning på parkeringspladsen, og at det er en del af fredningens formål at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse, idet en dispensation vil åbne op for tilsvarende ordninger andre steder i fredningen eller i andre fredninger.”

Afgørelsen er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Aarhus Kommune har efterfølgende på baggrund af en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening om en fortsat opstilling af madvognen orienteret fredningsnævnet om, at fredningsnævnets afgørelse efter kommunens opfattelse drejer sig om en permanent placering, og at madvognen derfor i overensstemmelse med kommunens praksis for studepladser opstilles og fjernes hver dag, så der fortsat dagligt er salg fra madvognen.

Fredningsnævnets afgørelse

Det bemærkes indledningsvis, at fredningsnævnet ikke ved sagens behandling var orienteret om, at ansøgningen skulle forstås således, at den alene omfattede en permanent opstilling som modsætning til en daglig opstilling og fjernelse af madvognen. Den drøftelse, der fandt sted ved besigtigelsen, vedrørte således andre mindre boder i området.

Der er i relation til fredningen ingen forskel på en daglig opstilling og fjernelse af madvognen og en opstilling, hvor den ikke fjernes, men placeres permanent i den ansøgte periode.

Med bemærkning om at det er muligt at handle ind i området og i øvrigt med henvisning til begrundelsen i fredningsnævnets afgørelse af 23. april 2021, meddeler fredningsnævnet herefter ikke dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Søren Bundgaard Poulsen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Brian Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 21/008207-7
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Aarhus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

4. februar 2022
Sagsnr.: 21/05878
Klagenr.: 1022723
MJO

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra
Fredningsnævnet med sagsnr. FN-MJØ-016-2021.
Klik her for at afgørelsen.

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på dispensation til opstilling af madvogn inden for fredning i Aarhus Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 jf. § 78, stk. 3.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 23. april 2021 om afslag på dispensation til opstilling af madvogn på matr. nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, beliggende Søskovvej 10, 8260 Brabrand.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 12. maj 2021 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøger, som er indehaver af madvognen.

Klager har navnlig anført, at

- madvognen søges opstillet i læ langs naturlig beplantning,
- der gennem en årrække har været boder på stedet med salg af frugt og grønt,
- fredningen ikke er tidssvarende,
- der inden for fredningen er en flyveplads, og
- der er nye planer for brugen af Brabrand Ådal.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Matr. nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev på 5.382 m² er beliggende i et landskabeligt åbent og fladt område med begrænset bevoksning mellem Årslev Engsø og Brabrand Sø langs Søskovvej ved broen over Århus Å. På dele af matriklen er der etableret en parkeringsplads på ca. 1.000 m², hvorpå der er opført en toiletbygning på 8 m². Ejendommen er en del af et større engområde, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Matriklen er beliggende i Natura 2000-område nr. 233 Brabrand Sø med omgivelser (Habitatområde 233). Udpegningsgrundlaget er en række særegne naturtyper i og omkring Brabrand Sø og Årslev Engsø, blandt andet rigkær (7230) og næringsrig sø (3150). Hertil befinder dyrearterne damflagermus (1318), odder (1355) og stor vandsalamander (1166) sig i området.

Matriklen er endvidere omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus Kommune,⁴ og Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området.⁵

Fredningen blev vedtaget ud fra et ønske om beskytte områdets biologiske værdier og at sikre og forbedre almenvellets adgang til området og dets rekreative muligheder. De ændrede fredningsbestemmelser, som blev gennemført ved Naturklagenævnets afgørelse, havde til formål at muliggøre et naturgenopretningsprojekt for Årslev engområde, der blandt andet

⁴ <https://www2.blst.dk/nfr/02342.05.pdf>

⁵ <https://www2.blst.dk/nfr/07997.00.pdf>. Ved Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 blev fredningsnævnets afgørelse om forbud mod jagt og forbud mod etablering af bådebroer ændret, mens fredningsnævnets afgørelse af 29. marts 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området i øvrigt blev stadfæstet.

omfattede etableringen af Årslev Engsø, og herunder at sikre og forbedre offentlighedens rekreative adgang til området.

2.2 Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del har den 23. april 2021 meddelt afslag på klagers ansøgning om dispensation til opstilling af madvogn på matr. nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, beliggende Søskovvej 10, 8260 Brabrand.

Det fremgår af afgørelsen, at Aarhus Kommune den 29. januar 2021 har videresendt ansøgning om dispensation til at opstille en madvogn på parkeringspladsen ved Søskovvej til fredningsnævnet, idet kommunen har vurderet, at det ansøgte kræver dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 5, hvorfor der anmodes om fredningsnævnets vurdering. Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes opstillet en madvogn, som kan servicere områdets brugere med forfriskninger bestående af blandt andet is og kaffe. Vognen vil ifølge ansøgningen have en højde på 2,4 m, ca. samme arealmæssig størrelse og mørke nuance som den eksisterende toiletbygning, og en placering ca. 10 m fra denne. Derudover fremgår det af ansøgningen, at vognen forventes opstillet fra april til oktober i en 3-årig forsøgsperiode fra 2021.

Aarhus Kommune har udtalt, at madvognen vil blive placeret inden for Natura 2000-området, men at kommunen vurderer, at projektet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget for området negativt. Kommunen har endvidere oplyst, at der kan gives dispensation fra åbeskyttelseslinjen, der afkastes af Århus Å til det ansøgte, hvis alle reklamer og skilte fjernes.

Fredningsnævnet har den 15. april 2021 besigtiget ejendommen med deltagelse af klager, Aarhus Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Det fremgår, at klager havde opstillet madvognen på parkeringspladsen til brug for besigtigelsen. Det fremgår videre, at ansøger ved besigtigelsen tilkendegav, at han ønskede en fast placering, så madvognen ikke skal trækkes frem og tilbage hver dag, og at planen er at afmontere anhængertrækket og hjulene på vognen samt etablere en fast strømforsyning. Det blev oplyst, at kommunen ville være behjælpelig med dette. Derudover tilkendegav klager, at madvognen vil være et godt supplement til de øvrige stadepladser, der befinder sig på parkeringspladsen.

Ved besigtigelsen bemærkede Danmarks Naturfredningsforening, at det ansøgte eller lignende kan medføre en form for tivolisering, som vil være uheldigt for fredede områder, idet forhold som det ansøgte vil medføre, at der skal opstilles skraldespande, parasoller og muligvis også borde- og bænkesæt.

Fredningsnævnet tilkendegav ved besigtigelsen, at der ikke vil blive meddelt dispensation til madvognen, og bemærkede i øvrigt, at det ikke nødvendigvis uden videre i fredningen er lovligt dagligt at opstille boder som stadepladser uden fredningsnævnets tilladelse. Dertil bemærkede kommunen, at forholdet om boder og stadepladser samt kommunens praksis for tilladelser af denne art i fredede områder ville blive undersøgt nærmere.

Fredningsnævnet har fundet, at det ansøgte ikke strider imod naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har i begrundelsen for afgørelsen bemærket, at der i fredningen er et forbud mod at opstille skure, boder og andre lignende indretninger. Fredningsnævnet har fundet, at det ansøgte er omfattet af forbuddet samt bemærket, at det ansøgte ønskes placeret åbent i landskabet, hvor Brabrand søen og Årslev Eng sø mødes.

Fredningsnævnet har herefter udtalt, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation, og at det ikke kan føre til et andet resultat, at der er en toiletbygning på parkeringspladsen, eller at fredningens formål er at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden.

Derudover har fredningsnævnet lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning, idet en dispensation til det ansøgte vil give mulighed for tilsvarende forhold andre steder i fredningen og i fredninger generelt.

2.3 Klagers indhold

Klager har anført, at det ansøgte ikke er placeret i det åbne land, men på en parkeringsplads som er beliggende ved siden af en stærkt trafikeret vej, samt at det ansøgte ikke vil være til gene for parkeringspladsens øvrige brugere, således at der vil ske parkering langs vejen.

Klager har oplyst, at det er intentionen at placere det ansøgte langs naturlig beplantning, så det ansøgte er mindst muligt synligt, samt at der ikke vil blive opstillet borde- bænkesæt ud for.

Derudover har klager anført, at der gennem flere år har været opstillet boder på eller omkring parkeringspladsen med salg af jordbær og grøntsager.

Det er klagers opfattelse, at fredningen ikke er tidssvarende, og at det ansøgte ikke vil skabe en præcedensvirkning.

Klager har yderligere bemærket, at fredningsnævnet har meddelt tilladelse til en flyveplads i nærheden, og at der i området omkring sker større boligopførelser. Derudover har klager anført, at der er nye planer for brugen af Brabrand Ådal.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del har den 26. august 2021 meddelt afslag på dispensation til daglig opstilling af madvognen.

Det fremgår af afgørelsen, at Aarhus Kommune har fået en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening, hvor kommunen bliver gjort opmærksom på, at madvognen efter fredningsnævnets afslag på dispensation af 23. april 2021, fortsat bliver opstillet på ejendommens parkeringsplads.

Det fremgår videre, at kommunen er af den opfattelse, at fredningsnævnet ved sin afgørelse af 23. april 2021 alene har taget stilling til, om madvognen permanent kan opstilles på ejendommen. Kommunen har oplyst, at det er i overensstemmelse med kommunens praksis, at stadepladser kan opstilles på daglig basis, hvorfor madvognen kan opstilles og fjernes dagligt.

Fredningsnævnet har ved afgørelsen vurderet, at det i relation til fredningen er uden betydning, om madvognen placeres permanent på ejendommen eller opstilles og fjernes dagligt.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal i Århus Kommune, samt Naturklagenævnets afgørelse af 3. oktober 2001 om ændrede fredningsbestemmelser for Årslev Engsø-området.

Af fredningen af Århus Ådal fremgår følgende:

”

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre offentligheden mulighed for at kunne færdes i og gennem området og at sikre, at de nuværende rekreative værdier i området bliver opretholdt.

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.

Området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt i de følgende bestemmelser.

[...]

§ 5. Bebyggelse m.v. og andre anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse), ligesom der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

[...]

Der må ikke anbringes campingvogne o.lign., og teltslagning må ikke finde sted.

[...]

e. Fredningen er ikke til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som amtsrådet finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. toiletbygninger.

”

Om baggrunden for fredningen fremgår det, at den er vedtaget på baggrund af Århus Amts regionsplan for området, hvori udflugtsområder indgår i planens naturområder og omfatter nogle af de landskaber i området, som vil være attraktive i rekreativ henseende.

Overfredningsnævnet udtalte, at en fredning findes nødvendigt som supplement til den almindeligt gældende lovgivning om anvendelse af fast ejendom, så det bliver muligt at beskytte områdets naturværdier og til delvis at åbne området for almenheden.

Af fredningen for Årslev Engsø området fremgår følgende:

”§ 1. Fredningens formål:

Fredningen har til formål at give mulighed for at genskabe den naturlige vandløbsdynamik i Århus Ådal. Da en del af området har ”sat sig” som følge af afvanding, vil området genskabes som en kombination af meanderende (slyngende) vandløb, søområder og våde enge.

Fredningen skal give mulighed for at Årslev Engsø og dens omgivelser kan blive et smukt og indholdsrigt landskab med et varieret plante- og dyreliv.

Fredningen har endvidere til formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området.

Fredningen skal give mulighed for pleje af arealerne og for naturgenopretning udover selve etableringen af Årslev Engsø.

[...]

§ 2. Ændring af eksisterende fredning:

Nærværende fredning ændrer Overfredningsnævnets afgørelse af 27. oktober 1983 om fredning af arealer i Århus Ådal for så vidt angår Årslev Engsø-området [...], således at det bliver muligt at etablere Årslev Engsø med tilhørende ændringer af vandløb og diger, genopretning af enge og udbygning af de rekreative muligheder.

[...]

§ 5. Bebyggelse mv. og andre anlæg

a.

Der må ikke opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger). Det er tilladt efter Fredningsnævnets godkendelse i hvert enkelt tilfælde at opstille lovbestemte læskure til husdyrhold på arealerne.

b.

Der må ikke anbringes campingvogne og lign., og teltslagning må ikke finde sted.

c.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke opstilles vindmøller eller etableres flyvepladser, campingpladser [...].

d.

Fredningen er ikke til hinder for, at der i begrænset omfang etableres indretninger, som Århus Amt og Århus Kommune finder hensigtsmæssige for områdets rekreative udnyttelse, f.eks. toiletbygninger, gangbroer, som skal etableres i forbindelse med stisystemet rundt om Årslev Engsø samt de modifikationer, som skal sikre, at de eksisterende pumpehus i området kan anvendes som udsigtstårne. Desuden gives der mulighed for at etablere de nødvendige stiforbindelser til udsigtstårnene.”

Om fredningsnævnets begrundelse for at vedtage fredningen fremgår det, at tiltaget findes at ville tilføre området en større naturmæssig og landskabelig oprindelig, variation og stabilitet samt forbedre de rekreative forhold i området. Naturklagenævnet stadfæstede fredningsnævnets afgørelse med mindre ændringer uden bemærkninger til begrundelsen for fredningen.

Det ansøgte findes ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Miljø- og Fødevareklagenævnet skal tage stilling til, om der kan meddeles dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig i fredningsnævnets vurdering af, at der ikke kan meddeles dispensation. Nævnet har lagt vægt på, at der i fredningsbestemmelserne er et direkte forbud mod skure, boder og lignende indretninger, og nævnet finder desuden, at der ikke er grundlag for at udstrække fredningsbestemmelsernes § 5.e og § 5.d til det ansøgte, som primært har et kommercielt formål og ikke er nødvendigt for at fremme den rekreative udnyttelse af området. Hertil kommer, at madvognen ønskes etableret på et helt åbent sted, hvilket vil påvirke oplevelsen af fredningen.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 23. april 2021 om afslag på dispensation til opstilling af madvogn på matr. nr. 13x Årslev By, Sdr. Årslev, beliggende Søskovvej 10, 8260 Brabrand.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del (FN-MJØ-016-2021) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Thomas Steensen
Stedfortrædende formand

Fredningen af arealer i Århus ådal har til formål at bevare landskabet i dets tilstand på fredningstidspunktet, at bevare de forskningsmæssige muligheder i naturvidenskabelig henseende og at give adgang til en vis rekreativ udnyttelse af området for almenheden.

Det er anført i fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Forløbet af åbne vandløb og kanaler må ikke ændres, og de må ikke rørlægges. Der må ikke etableres nye levende eller faste hegn. De udlagte stier, som ikke følger eksisterende markveje, må kun anlægges som naturstier. Både disse stier og eksisterende markveje, der åbnes for offentlig færdsel, kan etableres i eller udvides til en bredde af 2 meter for gangstier og 3 meter for cykle- og gangstier, dog må stien på diget langs Århus å højst etableres i digekronens bredde.

Fredningen af Årslev Engsø har til formål at give mulighed for at genskabe den naturlige vandløbsdynamik i Århus ådal. Da en del af området har "sat sig" som følge af afvanding, vil området genskabes som en kombination af meanderende (slyngende) vandløb, søområder og våde enge. Fredningen skal endvidere give mulighed for, at Årslev Engsø og dens omgivelser kan blive et smukt og indholdsrigt landskab med et varieret plante-og dyreliv. Fredningen har endvidere til formål at sikre offentlighedens mulighed for at kunne færdes i og gennem området. Endelig skal fredningen give mulighed for pleje af arealerne og for naturgenopretning udover selve etableringen af Årslev Engsø.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, heller ikke tørvegravning og der må ikke foretages opfyldning, afgravning, planering, yderligere afvanding eller tilsvarende indgreb. Vedligeholdelse af de i forbindelse med naturgenopretningen etablerede grøfter og dræn er tilladt. Århus Amt og Århus Kommune har ret til at foretage naturpleje på søarealet med henblik på regulering af søens økologiske og fysiske tilstand. De udlagte stier skal opretholdes og må forbedres ved opbygning af en stabil stibelægning til en bredde af indtil 3 meter.

Projektet

Aarhus Kommune har oplyst, at formålet med projektet er at genskabe og sikre en naturlig og selvreproducerende ørredbestand i Aarhus Å og Lyngbygård Å. Når ørredbestandene udvikles, forøges biodiversiteten, og det giver grundlag for nye rekreative oplevelser for byens borgere og de mange gæster, der besøger vores vand og natur. Årslev Engsø blev anlagt i 2003 primært med henblik på at reducere tilførslen af kvælstof til Aarhus Bugt. Søen har desuden også en stor naturmæssig og rekreativ værdi. Endelig bidrager søen til at reducere risikoen for oversvømmelser i midtbyen. Efter etablering af engsøen har det vist sig, at søen desværre medfører en langt større dødelighed af udtrækkende smolt (unge havørreder, der vandrer mod havet) end forventet. Det store tab af smolt betyder, at der ikke længere er en selvreproducerende bestand af ørred i Aarhus Å-systemet. Årslev Engsøs udbredelse og dybde skyldes, at områdets tørvejord har sat sig gennem mere end 50 års dræning, og den store sø opstod efter lukning af pumpelaget. Oprindeligt har der ikke været så stor en naturlig engsø i området, men mere et vådt engområde. De unge ørreder skal i dag passere et unaturligt stort lavvandet område, hvor de bliver spist af fugle, rovfisk eller dør på grund af iltvind eller forsinkelser på deres vej mod havet. For at tilgodese ørredbestanden, der samtidig er et mål for vandløbenes økologiske tilstand, er det derfor nødvendigt at skabe en passage forbi engsøen. Problemet med den store dødelighed af smolt er blevet påpeget af kommunens grønne råd samt vandrådet for Aarhus Bugt. Byrådet har derfor i 2019 besluttet, at kommunen skal arbejde for at sikre en selvreproducerende ørredbestand i Aarhus Å og Lyngbygård Å og samtidig bevare Årslev Engsø som et vigtigt natur-og rekreativt område samt fastholde næringsstoffjernelse og effekt i forhold til vandforsinkelser. COWI er rådgiver på projektet. DTU Aqua er inddraget i valg af projektscenarie. Østjyske lyst- og fritidsfiskere (ØLF) har sammen med Det Grønne Råd været primus motor for projektet og følger det tæt.

Ændringerne eller nye tiltag i forbindelse med projektet består i følgende:

- lukning af Aarhus Å's indløb i den vestlige del,
- genskabelse af Aarhus Å's passage langs nordsiden af diget inkl. et sandfang i den vestlige del,
- etablering af en smoltpassage, som aktiveres ved hjælp af fordelerbygværker de to måneder om året, hvor smolten trækker,
- hævnings af ridespor ved udvidelse af stien op til 3 meter for at forbedre de rekreative muligheder ved affladning af brinker, hvor en forbedring af stien også muliggør kørsel i forbindelse med transport af dyr og naturpleje,
- etablering af et mindre lavbundsprojekt ved genslyngning af Lyngbygård Å fra Skibbyvej til diget og etablering af paddehul i den nuværende åstrækning,

- nuværende indløb af Lyngbygård Å bevares med mindre vandføring,
- etablering af nyt indløb i søen ved fugletårnet,
- nuværende adgangsveje bibeholdes, og der etableres træbroer til gående/cyklister/ridende og overkørsler til dyretransport og naturpleje, og
- der etableres et erstatningsvandhul.

Aarhus Kommune har oplyst, at både Årslev Engsø og Brabrand Sø er en del af Natura 2000-område nr. 233 Brabrand Sø med omgivelser. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag. Det vil heller ikke medføre en øget risiko for individer eller bestande af bilag IV-arter. Det vurderes samtidig, at områdets økologiske funktionalitet for bilag IV-arter vil kunne opretholdes.

Aarhus Kommune har sammenfattende anbefalet, at der meddeles dispensation, da projektet støtter op om nogle af fredningsformålene, herunder biodiversiteten i området og at der fortsat vil være en høj grad af næringsstoffjernelse. Projektet vil desuden medvirke til at opnå miljømålsætningen i de ca. 100 km vandløb opstrøms Årslev Engsø. Der vil i projektet også blive arbejdet med at forbedre nogle af de rekreative forbindelser i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Torben Wandall. Endvidere deltog Morten Straarup, Henning Ibsen Sørensen, Aarslevgaard A/S ved Johnny Rosborg, Hanne Lykkegaard Nielsen for Ole Nielsen og for Frank Nielsen Lykkegaard, Constantinsborg A/S ved Stig Jørgensen, Aarhus Kommune ved Ann Bruun Middelbo, Iben Knudsen og Lars Spring, Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen, Dansk Ornitologisk Forening ved Henning Ettrup, Friluftsrådet ved Ole Bøgh Vinther og Danmarks Sportsfiskerforbund ved Arne Bager.

Projektet blev gennemgået og drøftet, og der var blandt de mødte opbakning til projektet. Aarhus Kommune oplyste, at kommunen har talt med allerede berørte grundejere, og at der er en positiv tilgang til projektet.

Det blev i forbindelse med gennemgangen og drøftelsen supplerende oplyst, at det forventes, at der skal graves 1½ meter i dybden ved åen, som får en bredde på mellem 4 og 7 meter i terræn. Det opgravede materiale ønskes placeret i ridesporet og i øvrigt udenfor fredningerne. Yderligere overgange etableres med træbroer. Der vil også stå vand i smoltpassagen de 10 måneder om året, hvor der ikke er gennemløb, men det vil ikke være som et egentlig åløb. Der blev i øvrigt udtrykt bekymring for øget offentlig adgang og for naturen og fuglelivet i den vestlige ende, hvor vandet fjernes. Der blev tilsvarende rejst opmærksomhed på ynglende isfugle på den strækning af Lyngbygård å, som skal gensnos. Aarhus Kommune oplyste, at der ikke med projektet skabes yderligere offentlig adgang til områder, hvor der ikke i forvejen er offentlig adgang, og at kommunen er enig i, at der er behov for den anførte naturpleje og varsomhed ved gensnoning, herunder valg af tidspunkt.

Fredningsnævnet sendte efter mødet med besigtigelse en samlet sagsfremstilling i høring hos de grundejere, som vil blive berørt af projektet.

Fredningsnævnet modtog herefter en række grundejeres indsigelser mod projektet, som ikke kan godkendes af disse, før der foreligger en afklaring af uenigheden mellem dem og Aarhus Kommune særligt om offentlighedens adgang til området.

Aarhus Kommune har på den baggrund anmodet fredningsnævnet om at tage stilling til, om fredningerne begrænser den adgang for offentligheden, som følger af naturbeskyttelsesloven.

Fredningsnævnets bemærkninger

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det foreliggende projekt er foreneligt med fredningernes formål og er af en sådan karakter og har et sådant formål, at der er grundlag for at meddele dispensation til det.

Fredningsnævnet må imidlertid efter sagens oplysninger lægge til grund, at der ikke kan meddeles samtykke til projektet fra alle grundejere, på hvis ejendomme der som led i anlægsarbejdet skal foretages arbejder, som ikke er hjemlet i de to gældende fredninger.

Fredningsnævnet kan ikke meddele dispensation til Aarhus Kommune til at udføre et projekt, som ikke kan godkendes af de grundejere, på hvis ejendomme projektet skal realiseres, medmindre det sker som led i en påtænkt ekspropriation til projektets gennemførelse.

Det er en konsekvens heraf, at der ikke på nuværende tidspunkt kan meddeles dispensation til projektet.

Fredningsnævnets kompetence til at gennemføre fredninger og til at meddele dispensation fra fredninger omfatter ikke afgørelser af tvister mellem en myndighed og grundejere om sammenhængen mellem en fredningsbestemmelser om adgang for offentligheden og naturbeskyttelseslovens bestemmelser herom. Der kan derfor heller ikke opnås en vejledende udtalelse herom fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet foretager sig herefter ikke yderligere i sagen.”

2. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har nu modtaget samtykke til projektet fra de grundejere, som tidligere har oplyst, at de ikke ville samtykke til projektet.

Fredningerne af arealer i Århus ådal og Årlev Engsø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger, herunder oplysningerne om formålet med projektet og dets udførelse og Aarhus Kommunes vurdering i relation til Natura 2000 og bilag IV-arter til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til projektet med dets ændringer i arealanvendelsen og terrænændringer, som ikke findes at medføre en negativ betydning for landskabsoplevelsen. Der er herved også lagt vægt på, at projektet er foreneligt med fredningernes formål og sker til brug for naturfremme.

3. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkomme af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Marius Enzo,
3. Byens Gårdmænd,
4. Skibbyvej 35 ApS,

5. Ole Nielsen,
6. Teknik og Miljø, Byliv,
7. KFUM Spejderne i Brabrand,
8. Peter Morten Elbæk Andersen,
9. Aarslevgaard A/S,
10. Morten og Pernille Laulund Straarup,
11. Alice Pedersen,
12. Henning Ibsen Sørensen,
13. Knud Aage Elleskov Jensen,
14. Jacob Eiskjær Olesen og Nina Møller Bjerregaard,
15. Lars Tranbjerg,
16. Constantinsborg A/S,
17. Frank Nielsen Lykkegaard,
18. Jens Knudsen Jørgensen,
19. Lasse Birch Knudsen,
20. Susanne Lind,
21. Bente Vittrup Mortensen og Jens Vibe Michelsen,
22. Miljøstyrelsen,
23. Aarhus Kommune, sag GEO-2023-002484,
24. Danmarks Naturfredningsforening, København,
25. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
26. Dansk Ornitologisk Forening, København,
27. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
28. Dansk Botanisk Forening, København,
29. Friluftsrådet, centralt,
30. Friluftsrådet, kreds Aarhus Bugt.